KARLAORD OCH KÄRINGSNACK

HUMORISTISKA BYGDESKILDRINGAR

AF

THURE SÄLLBERG

STOCKHOLM
BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

KARLAORD OCH KÄRINGSNACK

HUMORISTISKA BYGDESKILDRINGAR

AF

THURE SÄLLBERG

sv: Sällberg, T., Humoresker ... 1.

1909.

STOCKHOLM

BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

STOCKHOLM 1911
TRYCKT HOS BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

Det slår klunk i mitt bröst, när ja' tänker på dej

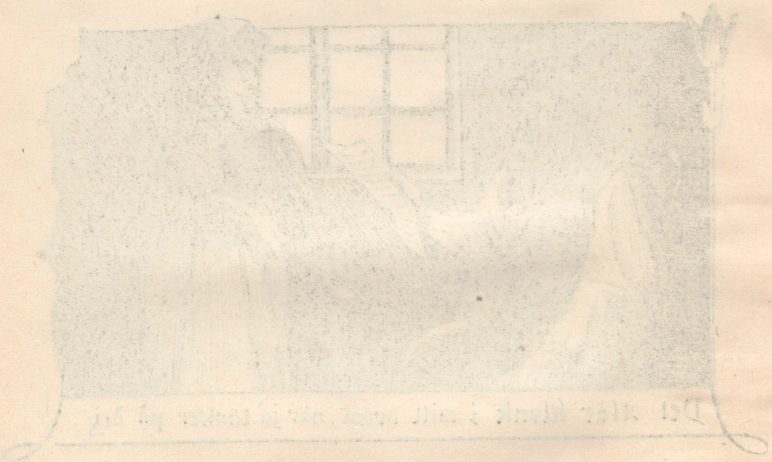

Svag patrull.

— Ett kreatur ä' du, ett kreatur blir du och ett kreatur har du varit ifrå' begynnelsen! Vet du dä' din snusässja! Ska' du spotta medt i vällingagryta', ditt svin?

— Töst käring, för här ä' skamtyg på färde och ja' ä' så ilsk, så ja' vet inte hvad ja' gör!

Det var gamle afskedade soldat Träff, som strax före regementsmötet ett år kom in i sitt kök midt under måltiden och hade detta lilla meningsutbyte med hustru sin.

— Skamtyg! hvad har då händt? utlät sig käringen och föll till föga, sedan hon skummat ett grand i vällinggrytan, uti hvilken Träffen i hastigheten råkat spotta, när han kom in.

— Har du inte sett, hur vår Kalle slappnar af och ger sig öfver och hänger ner skallen och sir förgjord ut ju mer det närmar sig mötestiden, då han ska' ut. Hade jag vetat, att han var en sådan förbanskad harkrank, skulle han då aldrig fått ta' knektnumret efter mej. Han skämmer ju ut mej, den mjäkern. Aldrig trodde ja', att ja' skulle få ett så'nt får te' son! röt Träffen och spottade åt spisen igen, så att det yrde öfver vällingen.

— Håller du på med att fördärfva vällingen, så lägger ja' slefva i hösen på dej, rätt så krigsman du va't! Pojken är ingen fara med. Han ä' bara så etter snål, så han går här och sörjer för sina stöflabottnar, som han fördärfvar på slätten, för slitningsersättningen räcker inte till, säjer han!

— Äh prat! Snål och vajen om sig är han, det förstås, men så nitsk ä' han väl inte!

— Jo gubevars! Minns du inte, att han lånte Strids pjäxor i våras, när han gick te' sta'n, och inbillade Striden, att han hade sina hos skomakaren.

— Jo! Men det var ju knepigt!

— Ja vars, men har du inte hört hvad som sen hände på vägen?

— Nähej!

— Jo, rusthållarn hann upp pojken och sa' helt beskedligt:

— Sätt dej opp, Klang, så får du åka!

Men pojken gick ändå, så att dammet rök, och sa':

— Nä' tack, dä' kvettar, för ja' har lånt stöflarna jag går i!

— Anagga den gynnarn! Men nu sir han så blåsur ut i synen, så ja' tror, att här ä' fruntimmer med i spelet. I natt satt han och låddes att han las i soldatinstruksjonen, men ja' hörde hur han pretade och skref och ömsom sockade och ömsom svor, så att stuga kunde sjonka! pustade gubben.

— Ja, skref han och sockade, då ä' dä' illa mä' honom! lät käringen.

— Gack in efter hans innstruksjon, så få vi si, om där inte finns nå't papper i henne, som liknar ett kärleksbref! komderade gubben.

Gumman lät inte säga sig två gånger, utan dök ner i sonens kista med nyfikenhetens hela energi, och rätt i rappet kom hon åter med ett långt papper och med Träffens glasögon.

Denne satte sig till att läsa och spotta. Men allt efter som han las ljusnade han.

— Dä' ä' som ja' trodde. Ett kvinns ä' mä' i spelet. Lisa i Bo har förvillat honom. Men nu ä' ja' gla', för pojken ä' rasande barbarisk såsom en knekt ska' va', och en helsekes »pojet» är han; han skrifver på vers som en präst.

— Nå, så tack och lof för dä'! Läs opp'et högt och reelt! bad gumman.

Och Träffen ansade af sina glasögon, hostade och läste, så att det dånade i torpet. Dikten löd:

»Krigsmans kärlek.

Det slår klonk i mitt bröst, när ja' tänker på dej,
Du försmäktande pepparkaksdeg!
Och det är, som det bure till himla med mej
När ja' vänder åt Bo mina steg.
O, ja' töcker ja' blir nära nog relisjös,
När ja' tänker på Lisa, mi' tös,
Ja, mi' tös.

För ja vell inte härja och vell inte slåss,
Och vid brännevin blir ja' så led,
Och jag är som en ängel mot alla, förstås
Om ja' bara får ha'na i fred.
Men ja' fräser precis som en frustande älf,
Om ja' inte får kössa'na själf.
Kössa själf.

Om på slätten ja' ståndar på vakt eller går
Där och stampar i styf exercis,
Och i hast börjar tro: kanske Joan han slår
I kväll sina slag för mi' Lis',
Blir jag stollig på stund och formerar min trut
Till att illvråla: Korperal ut!
Genast ut!

Du förbaskade Joan därnere i byn
Gör en sväng, när du går förbi Bo!
För annars så hackar jag ner dej te' gryn,
Te' en kvällsmat åt farsgubbens so!
Här ä' krigsmannatag och krigsmannagry!
Lämna Lisa, din oxe, och fly!
Bara fly!

Ja' ska' slå, ja' ska' slå — och jag slår inte bom —
Tills du somnar på eviga stund,
Ja' ska' ge dej ett klipp, så din skjorta blir tom,
Du civile, förhärdade hund!
Om du söker att fingra mi' Lisa i Bo,
Ska' det kosta ditt lif och kosta ditt blo!
Du di' ko!»

— Herren vare tack och lof! Det hörs att det finns krigsmannablo' och hjältetag i'en! sa' Träff, när han slutat läsningen.

— Men aldrig trodde jag, att han var så blo'törstig och inte heller att han kunne dekta så vackert på rim. Men kärleken gör unnerverk, fast du alla da'r varit så råvalkad, att han inte bitet på dej! lät gumman.

— Bitet på mej! Slog ja' kanske inte af näsbenet på Sven i Hägnen för din skull, när ja' började dras mä dej, ditt skrälle! röt Träffen.

— Jojo, det som är sant, det får en inte gå ifrån! svarade gumman och såg liksom lite stolt ut.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

När sen Klangen kommit in vid middagstiden, hade hans far ett långt och djupsinnigt samtal med honom, och slutet på öfverläggningen blef den, att Klangen skulle tala vid Isak på Mon att gå patrull och ha utkik på Lisa samt spionera på Johan i byn under mötestiden.

— På det viset får du sinneslugn och kan sträcka på dig under mötet! mente Träff.

— Men Isak vill nock ha' ersättning! suckade Klangen.

I skymningen gick han emellertid ner till Isak och underhandlade med honom.

— Du ska' få en ankstock och en stång tobak för dina besvär, Isak! sa' Klang.

— Dä' ä' för klent! Men ger du mej ett par hvitpreckiga mollskinnsböxer på köpet, så ansvarar ja' för att Johan inte ska' få flank i henne, så länge du legger på slätten! invände Isak.

— Nå, så köss te' i Guss namn då! Far hennes ska' få ge mej så möcke mer mä' henne en gång! sa' Klangen och handslog med Isak. Men inte gjorde han det med gladt sinne, ty han var, som mor hans rent ut sa', alldeles vådligt ettersnål, fast han var knekt.

Nå, Klang drog af till slätten, och Isak gick och vaktade Lisa om kvällarne det bästa han kunde. Och det hade han gärna gjort för noll och intet, ty han hade själf ett godt öga till henne, fast det inte kunde bli fråga om gifte dem emellan, efter han hade en nästan bestämd fästmö i en annan socken. Men efter hon dvaldes långt borta, hade han ingenting emot att drifva omkring med Lisa, och denna å sin sida tyckte också, att det smakade fågel att ibland få känna en karlaarm om lifvet, när Klangen inte mera var tillstädes.

Sådan är ungdomen, gunås, ty med troheten är det klent beställdt här i landet. Och om jag själf varit i Isaks kläder, hade jag gjort på samma sätt, Gu' nåde mig syndare.

Hur det nu var, hade emellertid både Lisa och Isak tagit miste om dagen för Klangens återkomst, så att de sutto under den stora eken på gärdet i Bo och svärmade i sin oskuld som vanligt samma kväll poeten-krigaren återvändt.

Och nu bar det så illa till, att Klangen kom ditsmygande och fick se, hur Isak satt där och höll henne om lifvet.

— Jaså, är det på det viset du patrullerar, så ska' ja' ge dej en spark, så du flyger så högt, att korparne kunna bögga bo i nacken på dej och kläcka ut ungar, innan du hinner ned! röt han och förvandlade sin hy.

— Jesses, ja bara skrapade af henne en hop ettermyror! lät Isak.

— Dä' kvittar, för du rörde ve' henne och det ska' kosta blo'! skrek Klang.

— Tåla dej du, Klang! För om du styrer dej, ska' du slippa ge mej tobaksstången! afbröt Isak.

Detta löfte lugnade krigsmannen en smula, så att han ställde sig att fundera en stund.

— Nå, om du släpper efter mollskinnsböxera också, ska' ja' låta dej »rytterera» mä' lifvet! medgaf han.

— Topp! sa' Isak, och så handslogo de, blefvo sams och Isak fick gå.

Se, sådana där äro vi ibland härute i bygden. Vi låtsa, att vi ä' ena förfärliga och rysansvärda bjässar, men kommer det därpå an, så cedera vi en hel hop af vår ära till och med för ett par mollskinnsbyxor.

Krokiga ord.

Det är obegripligt hvad de där utländska orden, som stjäla sig in i vårt språk, kunna ställa till mycket elände ibland. Ty det är inte allom gifvet att förstå sig på dem, utan mången gång passar man in dem på ställen, där de inte passa och stundom förvränger man dem, så att det barkar rakt åt Häcklefjäll.

I fjol t. ex. kom det en berömd och fin sångerska hit ner till gästgifvargården en dag och ville hålla konsert i socknen, en gudelig och allvarsam konsert för resten, sa' hon, och så skref hon ett bref till gamle prosten och begärde att få sjunga i kyrkan samt skickade skrifvelsen med kyrkväktaren till prästgår'n.

Men prosten ville inte öppna kyrkan för sådant, utan sa' till stöten, att han skulle hälsa den stora sångerskan och säga, att det passade henne bättre att konsertera i skolsalen.

— Säj henne, att den är lämpligare, att där är lika bra, till och med bättre »akustik» än i kyrkan! slöt prosten.

Stöten gick tillbaka med de buden. Men det där elemänskade ordet »akustik» det surrade för honom och krängde sig i halsen på'n, så att han kom att säja så här:

— Prosten vill inte släppa till kyrkan, utan sa', att fröken lika gärna kunde ta' till skolhuset, för i det är det bättre och lämpligare att »a-kuchera» för fröken än i kyrkan!

Sångerskan for upp och blef ilsk som ett bi, och så underligt var just inte det.

— Sa' han verkligen så? stammade hon.

— Ja, det gjorde han min själ, och jag kan gärna hålla med honom, för så möcke begriper jag också! lät stöten.

— Ut — ut — ut! skrek sångerskan i det värsta krescendo hennes galepenne kunde åstadkomma. Och stötastackarn måste hufvudstupa hättelös och förskrämd ut ur rummet, där hon bodde på gästgifvargården.

NITROGLYCERIN

Men om det bref, som prosten fick den aftonen från den Stockholmska näktergalen, sa' han ofta, att han aldrig läst något värre i hela sin tid.

Och då kan man veta, att det måtte varit djädrigt, ty prosten har läst ofantligt mycke bå' teologi och filosofi i sin dag, sägs det.

* * *

Jojo, de utländska orden äro inte goda att reda, och det borde egentligen vara förbjudet att nyttja dem, åtminstone inför oss bönder, som aldrig fått »stodera».

Ett sådant där främmande och krokigt ord har en gång ställt till ett så förskräckligt elände hos Masse i Kåragård, att dess like väl aldrig sports här i riket.

Det var nämligen som så, att vårt hushållsgille hade rekvirerat en af de största landtbruksprofeter i kristenheten till att hålla föredrag vid årsmötet.

Och en baddare var han, bå' i kunskaper och trut.

Han talade om en slags klöfverbacill, som två stycken professorer i Tyskland numera kunde odla, och den store profeten bedyrade, att om man köpte sig ett par flaskor af den bacillen och blandade upp honom med 30 grader varmt vatten och spritade ut den vätskan nattetid — ty bacillen tålte intet ljus — så skulle det se'n växa klöfver på fältet utan bå' kalk och gödsel.

— Och detta bacillpreparat heter »nitragin» och fås i Göteborg — slöt profeten.

Så gingo vi dådan, medan gillesherrarne förfogade sig till den sedvanliga middagen, vid hvilken hvarje agrar blir slagen, slankig och knäckt och söndersupen, om han än eljest är aldrig så styf i ryggen.

Men Masse i Kåragård svor under hela hemvägen på, att han bums skulle köpa sig ett par flaskor baciller för sin nyodling borta i skogen.

Och vi styrkte honom i den föresatsen, ty det var inte utan, att vi funderade på det lite till mans, och då vore det ju roligt om Masse ville börja, så finge man ju se, hur det lönade sig, innan man själf gjorde sig besvär och kostnad.

— Men hva' i hundringen var det för ett konstigt namn på't? — undrade Karl Andersson.

— Jo — sa Masse — det hette Nitra — hm, förbanska mej, har ja' inte glömt'et, tror ja', hm — jo nu har ja' dä' — nitroglycerin — var det.

— Jaha, så hette dä! inföllo vi andra.

— Åhja, ja' ä' inte så dum eller glömsk! stoltserade Masse.

Inte många da'r efteråt förklarade Masse, att det inte var någon lätt sak att få köpa den där nitroglycerinen, och att det var förbundet med fasligt många omständigheter att få honom. Men landthandlaren hade hjälpt honom, och i veckan efteråt skulle han få varan.

— Bacillen är så etterbefängder, att de få lof att transportera honom på särskilda tåg, som inte gå mer än en gång i veckan! log Masse.

Hur han emellertid vände sig med det, fick han omsider hem den där materien, förmedelst hvilken han skulle bereda sig en dråplig klöfverskörd.

Och en natt drog han ut med ingredienserna och sin järnharf till odlingen i skogen och redde sig att gå tillväga som landtbruksingeniören sagt.

Stutarna spände han för harfven och ställde dem vid renen, och så masade han ut midt på åkern för att blanda ihop bacillen och vattnet och dänka ut det öfver fältet.

Där gick han och stampade och ordnade och skulle just till att häfva det så svåråtkomliga men dråpliga medlet i vattenbaljan, då han i soluppgången fick höra ett dref i skogsbrynet.

— Dä' ä' min själ, baronen, våran gillesordförare, som ä' ute efter harar! lät Sven, satte ifrån sig bacillkrukan och lommade af bort till stutarne, hvilka började konstras och bli oroliga, när de fingo höra hundarna.

Men drefvet gick besattandes fort, och innan Masse hann dit, voro hare och hundar tätt inpå stutarne, hvilka rusade i väg med järnharfven efter sig, midt öfver den lilla odlingen. Och det dröjde inte många sekunder, förrän hela nejden skakades af en skräll så hisklig, att hela marken gungade därvid, och Masse själf damp.

Stutarne hade kantänka sprungit med järnharfven öfver nitroglycerinen, så att den exploderat.

När Masse omsider reste sig, fick han se jaktherren komma springande emot sig i halfdagern, ilsk som en tupp.

— Ligger du på lur och skjuter mina harar, så ska' då skam dig evinnerligen anamma! skrek baronen.

— Skjuter ja', som aldrig haft en bössa i händer se'n ja' exerade! Nä tack! lät Masse.

— Men hva' var det som small då?

— Antingen var det väl domen eller bacillen, som ja' har därute på åkern! mente Masse och gaf sig i väg ut på åkern och baronen efter.

Men därute mötte dem en underlig syn. Af Masses doningar syntes inte ett spår, endast en djup grop i jorden, så stor som en potatisgraf, och vid den stod nu gubbstackarn och ref sig i hufvudet.

— Det var då själfva attan till bacill! sa' han slutligen.

— Hva' pratar du för dumheter om baciller nu igen? sporde baronen.

— Åh, dä' minns han väl, den där, som en skulle odla klöfver med, nitroglycerinen, som landtbruksingeniören höll talet om!

— Nitroglycerin! Har du köpt sådan?

— Vest attan, och han var inte lätt att få heller! Men ha' stutarna blett fördärfvade utå bacillen, så ska' gillet få betala dem.

Baronen begrep snart hur det hängde ihop.

— Har du verkligen köpt nitroglycerin? sa' han:

— Visst har ja' dä'! Hette det inte så kanske?

— Nitragin hette det, du arma anka. Du har köpt ett sprängämne i stället för klöfverbaciller! skrek baronen och visste inte antingen han skulle gråta eller grina.

Men den, som grät, det var Masse det, när han sedan hittade slarfvor af stutarna här och där i buskarna.

Baronen har visserligen efteråt ställt om en insamling, så att Masse-skråen får ett par andra igen.

Men de där utländska och krokiga orden borde väl ändå afhysas, för de ställa då många gånger inte till annat än spektakel.

Anders i Karshult.

»Nu har Anders dråsat åstad på väg till ett ställe, hvarifrån han aldrig återvänder! Han for te' Stockholm mä stutar många gånger och kom igen! Han drog i femti års tid te' Vernamo marknad och söp sig full, men kom igen! Han åkte otaliga gånger till Bölaryds gästgifvaregård efter julabrännvin åt halfva socknen och kom igen, fast det kunde dra' ut på ti'en iblann! Men nu, mina vänner, har han lagt i väg te' en plats, där han får stanna! Dock vi alla i allmänhet, och I, släktingar i synnerhet ska' ta' tröst!

Många tro, att när människan dör, så blir hon dömd på eviga momangen och skeckad te' helseket tvärt. Åhnej, mina vänner, vi ska trösta oss, för dä' går inte så kveckt heller. Amen!»

Så talade Jonas på Mon i söndags, innan vi buro ut Anders i Karshult ur granrishyttan på gårdsplanen, där han låg i sin väl tillspikade kista, och satte honom i spjälhäcken för att transportera honom till kyrkogården.

Vi karlar stodo rundt omkring och beto andäktigt i våra hattbrätten under det kvinnorna gräto och snöto sig i förklädena. Ty Jonas på Mon är en talman, som duger, som både rör och tröstar, och en evig skada är det, att han inte blifvit präst. Men i tretti års tid har han »läst ut» hvartenda något så när hederligt och respektabelt lik här i socknen.

Så snart vi sedan placerat kistan i spjälhäcken, och fruntimren torkat sina tårar och allt var redo till affärd, ropade den döders efterlefverska:

— Töfven nu ett grand, karlar, mens ja' går efter flaska' och nåra sockerbita'! För en färdaknäpp och en reel körkesup ska' I ha', annars kan Anders 'gå igen'. Han sa' allti' själf, Gu' signe honom, att körkesupen är en lagförder sup!

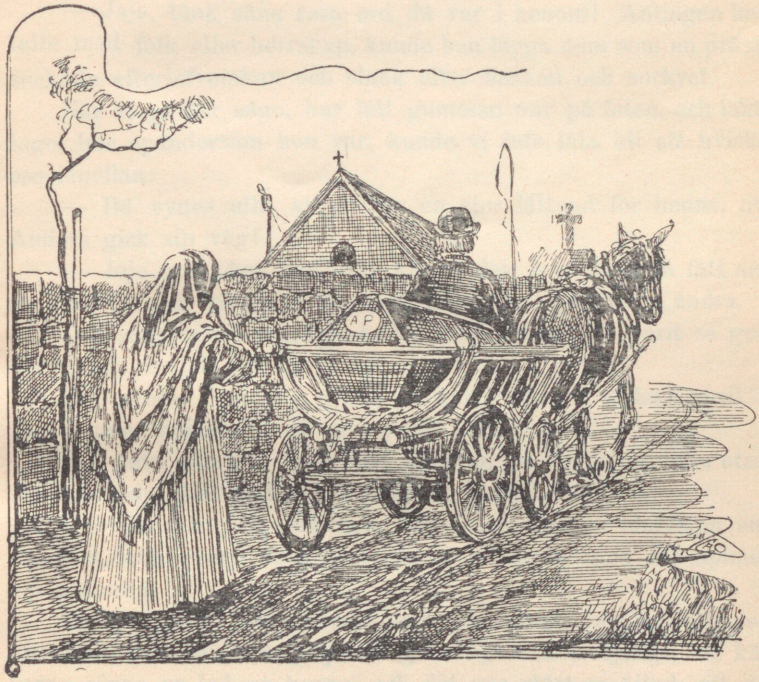

— Ja han gjorde så, och ja' minns allt hvad han sa' te' prästafrun, när ho' gaf honom en sup samt ost och brö' och ba' honom ursäkta att ho' inte hade nå't smör! utlät sig Pelle i Fränsta.

— Hva sa' han då?

— Bry sej inte om smöret, frua lella, sa' han, för brännvinet ä' nok ändå, när allt kommer omkring, människans förnämsta sofvel!

— Jaja, tänk såna rara ord dä var i honom! Antingen han talte med folk eller herrskap, kunde han lägga dom som en präst! suckade efterlefverskan och slank efter flaskan och sockret.

När vi gäster sågo, hur lätt gumman var på foten, och iakttogo, hur spandersam hon var, kunde vi inte låta bli att hviska oss emellan:

— Dä synes allt, att det är en stor lättnad för henne, att Anders gick sin väg!

— Jojo men, hon ska' nog känna det, som om hon fått ner en stor väf och väfstolen utburen ur stugan! genmälde andra.

Och sanningen att säga, hade Anders nog inte varit så god att ryckas med i sina dar.

Det syntes rent af i synen på änkan, ty ett sådant ansikte som hennes finnes det då inte i hela världen.

Men inte var hon född med käkarne på det viset, inte, utan Anders hade själf gått och fördärfvat henne.

Det var som så, att hon fick träla som en slafvinna om dagarna, och sedan dref han henne att sitta uppe och spinna om nätterna.

En natt, när hon sålunda satt och spann, var hon alldeles uttröttad och kom att gäspa så grundligt och vidlyftigt, att käkarne gingo ur led på henne, och det var stört omöjligt, att de ville gå in i sitt esse igen, utan hon måste väcka Anders.

Han steg upp, böstade henne under hakan och bände och vred i hennes käk på alla de vis, men det halp inte. Och det kunde han nog begripit, ty det vill minsann konst till att lägga ihop munnen på en käring. Det veta bå' jag och många andra, som äro något så när gifta.

Men Anders var i alla fall en karl, som inte släppte efter här i världen.

Inte kunde han låta gumman gå och gapa i all evighet på det viset. Sju mil hade han till doktorn, och den ende »kloke», där fanns i trakten, hade de nyss häktat för kvacksalfveri.

Här voro alltså goda råd dyra, och när Anders rifvit sig i hufvudet en stund, fick han, gualof, en lysande och förlösande idé.

— Dä är bättre va' brö'lös än rådlös! sa' han, tog käringen i näfven och ledde henne in i snickarboden.

Där laborerade och kränglade han med kroppen på henne tills han fick hennes hufvud in i hyfvelbänken i en för hans ändamål lämplig ställning.

I början gjorde hon visst motstånd och ville streta emot, men han var en sådan diktator och husbonde, att det icke lönade sig för henne i längden, utan han fick, som sagdt, till sist gummestackarns skalle in i bänken, så att hon hade hakan mot skrufven och hjässan åt mothållet. Se'n skrufvade Anders med mycken framgång, och det dröjde icke länge förr än det sa' »kratsch» i käkarne på henne, och munnen rök ihop så det snarkade efter'et.

— Sir du dä, att jag kunde doktorera dej! lät Anders och skrufvade loss sin nästan medvetslösa hustrus hufvud ur hyfvelbänken.

Men när han synade sitt verk, blef han ändå inte riktigt belåten, ty underkäken hade tagit skada och gått utanför den öfre.

— Nåja, han ger sig nog med tiden! lät Anders.

Men det gjorde han aldrig. När gumman efter månader läkts, sköt underkäken likväl allt fortfarande ett godt stycke utanför, så att kvinnan sedan dess såg ut i muntrakten såsom ett sådant där svinok, som de begagnade förr i tiden.

När hon nu likväl gick omkring med flaskan bland likföljet, tyckte vi ändå, att hon just inte såg så anskrämmelig ut.

Men det var väl kanske flaskan, som i våra ögon klädde upp henne, och därtill voro vi ju vana att se gumman. Men den, som första gång fick ögonen på henne, blef allt förbluffad.

Och så gingo vi högtidligt och anständigt efter likvagnen åt kyrkan till och upphöjde med vårt tal den dödes förtjänster och nämnde om hans bravater.

— Jaha, stränger va' han, men karlafasoner hade han — pep Lotta i Bo. — En gång, när jag va' däruppe, kom han in litet fuller, och hustrun höll på att koka en gryta välling i spisen.

Rätt som han gick på golfvet, blef han arger på Stina för att hon inte tog rätt på hans snusdosa kvickt nog, och så gick han fram till spisen, körde in foten bakom grytefoten och hifvade ut grytan på golfvet, så att vällingen yrde öfver hela stugan och stänkte upp kring bå' bord och bänkar!

— Sådan karl ä' ja' när ja' blir rasande! sa han.

— Jojo men, där va' bå' homör och karlatag i honom! inföll Anna i Liarne.

— Dom får säga hva' som helst om Anders, men herre var han te å kunna ta' bukt på kvinnfolk — lät gamle Sven Månsson i Åtterås.

Och när han tittat efter, att änkan och de andra fruntimren inte kunde höra't, berättade han, att alla beklagade Anders, när denne gifte sig, ty — hviskade han — argare och oregerligare människa har aldrig trampat jorden än Stina där framme, när hon var ung!

— Hon bå' refs och bets och var så oresonlig, att ingen, hvarken flecka eller pojk extimerade att sällskapa med henne! Alla trodde vi därför, att det skulle gå åt dykeriet med Anders, när han anammade henne!

— Men det hördes ingenting stollet om dem, och en vinter va' Anders och jag te'sammans på skogskörslor i närheten af Karshult.

— Gack me in, så ska vi ha' oss en gök i kölden! lät Anders en dag.

— Och jag gick med in. Men snopen blef ja', när vi kommo in och ja' fick se Stina springa och fjäska omkring Anders, som om hon inte vetat, hur väl hon ville göra. Hon till och med värmde piskaskaftet åt'en, innan vi gingo, för att det inte skulle va' kallt att hålla i!

— Hur i all världens dag har du burit dig åt för att få henne sådan? undrade jag.

— Åh, det gick som en dans, bara jag började hålla redig ordning med — stryken. Men släpper ja' efter eller försumma den aldrig så lite', så djäklas hon, grinade den nu i herranom döde! slöt Sven Månsson.

— Ja, ja, i många fall har han gett oss oskattbara lärdomar och varit oss en föresyn! utlåto oss vi andre, när vi hörde detta.

Under dessa och dylika samtal nådde vi kyrkan och begrofvo Anders i Karshult med all möjlig suckan, pust och hedersbevisning.

En karl hade han varit och som en karl kom han åt jorden.

Änkan ansträngde sig så med att lipa, att hon var alldeles illröd i synen. Och att hon ännu efter döden ville hedra honom, kunde jag förstå, när hon vid kyrkodörren vinkade till sig Sy-Mina och sa':

— Gack te mej om torsdag och sy ett dussin skjortor te Anders.

— Kors, Anders ä' ju bå' dö' å' nyss begrafven, vet ja'!

— Dä' förstås, men ja' vell ha skjortera ändå, för dä sir så hedersamt ut att kunna ta' fram dom vid bouppteckningen! hviskade Stina och vred sitt förskräckliga ansikte till bedröfvelse, när hon gick in i templet med den öfriga likstaten.

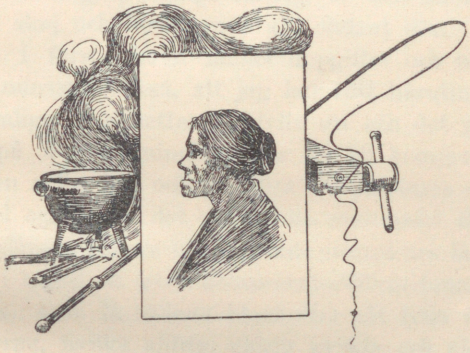

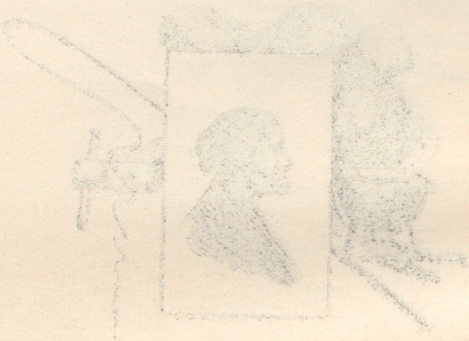

Nämndemannens brylå.

Man ska' inte rätta sig efter köpmannaföreningarnes uppgifter om årsväxten i riket, när man går att bedöma, huruvida ett förgånget år har varit bra eller uselt. Och inte ska' man heller i det fallet sätta tro till statistiska uppgifter rörande bergsbruk, skogsafverkning, penningställning, ut- och införsel m. m., ty det är bara skoj och lurilej med allt sådant där.

Alla, som i första hand lämna uppgifter och materiel till statistik, veta minsann också, att jag har rätt härutinnan.

De få nämligen blanketter att fylla uti och det göra de på en höft och på 5 röda minuter bara för att komma ifrån det. De vräka dit en siffra här och en siffra där på slump samt under grin och gyckel och så är det statistiska materialet färdigt. Så göra köpmannaföreningarnes blodsugande ombud och länsmännen, deras bröder i trona, så göra kommunalordförandena, bankmän och alla andra, som få sådana blanketter att fylla uti, undantagande prästerna, hvilka aldrig, aldrig gyckla och aldrig ljuga.

Den enda siffra i all världens statistik, som därför är riktig och exakt och reel och tillförlitlig, det är den, som angifver antalet födde oäkta barn.

Nej, vill man t. ex. ha' riktigt klart för sig af hurudan beskaffenhet ett år i själfva verket varit, hur årsväxten slagit till, hur näringarne gått och hurudan penningställningen är i landet, så ska man ge sig ut i bygderna strax efter nyår.

Har det gångna året varit dåligt, så att tiden däraf blifvit tryckt, då är det tyst och öde ute i gårdarne, då sitta gubbarne hemma och hänga öfver psalmböckerna, suckande och grymtande, och ungdomen vandrar slokörad omkring och gör ohägn.

Men kommer ni ut i nyårstid och får höra väsen och karlaord och hippning och stampning såsom af dans i stugorna och ser pojkar smyga med armar om kvinnolif kring knutarne, då

kan ni ge er den på, att det förgångna året inte varit dåligt, att grödan slagit bra i spann, att skogen betalat sig och järnet också.

Köpmannaföreningarne, som äro så måna om att utforska det ekonomiska läget, skulle komma sanningen bra mycket närmare, om de bjöde sina ombud att föra ett grand statistik öfver julkalasernas och maginflammationernas antal på landsbygden mellan annandag jul och tjugondedagen, ty däraf skulle de kunna hämta den största lärdom.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Från denna synpunkt sedt hade vi i tuårsen afslutat ett godt år, det likaste år vi haft på bra länge. Ty jag kan inte påminna mig att folk allt sedan sjuttiotalet begått så mycke kalas i juletid som då.

Gu' tröste mig, om här fanns en enda by, där det inte låg ett par eller tre förätna gubbar, ty sedan dryckenskapen upphört, har svalget tagit öfverhanden. Och läkaren fick flyga fram och åter som en skottspole inom distriktet efter hvart kalas, som hållits.

Ett så pass bra år hade vi haft, rätt hvad sedan köpmannaföreningarna och statistiken gafflade och pratade om »en mindre tillfredsställande sädesskörd». Det var inte så farligt med den saken. Vi hade nämligen icke mindre än sju fall tarmvred bara inom denna socknen på åtta dagars tid, så det såg inte så mörkt ut för framtiden just. Och ännu stodo de flesta kalasen åter.

Men hvad som emellertid är säkert, det är, att de här goda åren med ty åtföljande kalasande och svalg åstadkomma ett öfvermod och en fåfänglighet, som försynen stundom nödgas stuka på ett sätt, hvilket åstadkommer vemod och förstämning just när festjublet är som allra störst.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En sådan försynens straffdom gick själfva nyårsdagen ut öfver nämndemannens stora julkalas.

Han hade mera än de flesta haft lycka under fjolåret både med afseende å grödans rikedom och stutahandel och vunna processer, hvadan hans kalas naturligtvis också blef därefter. Där blefvo inte mer och inte mindre än åtta sjukdomsfall efter detsamma, och häri äro ändå inte inberäknade en mängd sjuk-

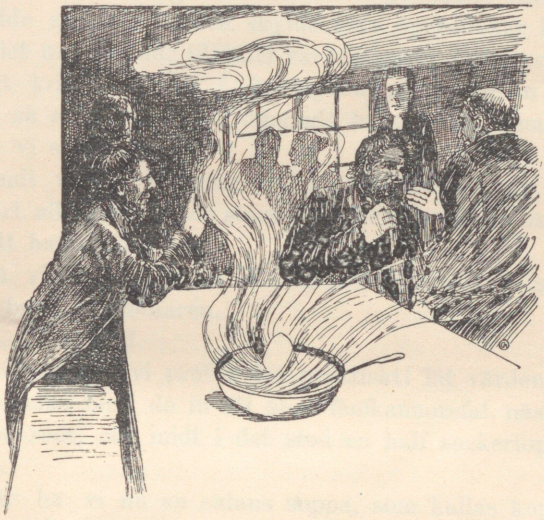

domar hos en hop fruntimmer, som »inte varit vid sig» sedan den kvällen. Så nämndemannen började året på folkavis.

Nu var nämndemannen också en förträfflig nykterhetsvän, och hos honom hade på flera Herrans år intet starkt synts på bordet. Utan det hade varit bannlyst och förjagadt till innandömet af ett stort klockfodral, hvari det stod fördoldt. Endast vi gubbar hade vetskap om hvad klockfodralet innebar, och vi rände tidt och tätt ner våra händer i detsamma på bjudningar i nämndemansgården.

— Dä' ä' hundan hvad din klocka har stora draglod! plägade vi säga.

— Jaha, men så går hon ackorat! genmälde värden alltid samt ställde sig framför och skylde våra operationer i fodralet.

Vid det nu åsyftade tillfället var trängseln större och lifligare än vanligt kring klockan i förstugukammaren innan vi blefvo bordsatta, så att flera af oss dinglade hit och dit såsom perpendiklar när vi sutto och åto.

Så midt under måltiden sa' nämndemannen, att om man brände bort alkoholen ur de starka dryckerna, vore de inte längre syndiga att hafva eller tära.

— Nä visst dä, för dä' ä' alkoholrackar'n som ställer till väsendet! inföll rusthållaren.

— Ja, så ä' dä'!

— Och nu ska' vi pröfva det praktiskt! lät värden.

I detsamma buro de in ett stort femkannorsfat, nästan fylldt med något rödt, och midt i det stod en half sockertopp såsom en obelisk.

— Här ha vi nu en satans soppa, som kallas konjak. Vi ska' tutta på'et och bränna upp alkoholen, så att han förtäres af eld, den mandråparen, så få vi sen en söt go' dröck te' å' skölja ner maten mä', tillade nämndemannen och satte eld på fatet.

Vi hade aldrig sett sådant förr och blefvo alldeles förfärade. Men nämndemannen, som hade varit med om knepet bland läns- och andra syndamän vid häradsrätten, satt lugn.

— Dä kallas »brenn-å»! upplyste han med viktig min.

En blåblek låga steg upp halfvägs mot taket, och när fruntimren fingo se den, togo de till att skrika och svimma till höger och vänster.

— Dä ä' ju självfaste helseket, sådant dä' är beskrifvet! Och känn så hett här blir! pepo de och dumpo den ena efter den andra.

Skolmästarens flicka föll på pastorsadjunkten och fick fatt om halsen på'n. Men han lät sig inte bekomma, utan satt och såg ut, som om han tyckt att det smakade godt.

Omsider rusade alla fruntimren ut och vi sutto kring bordet och gapade på elden samt mente på, att det var rätt åt alkoholen, som brann och led och slingrade sig och sprakade.

Under tiden kommo Anders i Skogen och ordföranden i vägstyrelsen, hvilka sutto vid ena långsidan, i starkt gräl om en vägdelning. Men vi aktade inte särdeles på'et fast vi hörde att de bytte rätt mustiga ord.

— Ja' gitter inte höra dej, för du ä' den värste dumstock i hela häradet! skrek slutligen ordföranden.

— Och du ä' den störste få- och svinpäls i hela länet! röt Anders, och i detsamma hörde vi en smäll och skönjde hur något mörkrödt flaxade fram öfver bordet och föll såsom en kupa ner öfver sockertoppen i konjaksfatet och släckte elden i sockret.

Men rundt omkring i fatet brann det dock fortfarande, och rätt hvad det var, började det smattra och fräsa och osa och ryka på ett osedvanligt och förunderligt sätt, så att både jag och flera bestämdt trodde, att skam kommit med i spelet för att rädda sin älskling, alkoholen, från den totala undergången.

Vi togo till att hojta och ville ut. Fruntimren kommo in samt började skrika och svimma ånyo, och skollärarens flicka var nära att krama själen ur hjälpeprästen borta i chiffoniersvrån.

Hela gästabudet kom i det jämmerligaste upplösningstillstånd, och där var ett lefverne som mera liknade en socialistkongress än ett nämndemanskalas.

Flera af oss kröpa under sängarne, medan andra åter foro ut och sökte upphämta sinnesstyrka ur det ofvanberörda klockfodralet.

Till sist lyckades likväl nämndemannen få så pass bukt med oss, att han kunde göra sig hörd:

— Tåla er, dä' ä' inte annat än ordförarns i vägstyrelsen peruk, som dråsat ner i »brenn-å'en»! Han for väl utå skallen på'n, när Anners gaf honom örfilen!

Detta lugnade oss, och när peruken halfbränd och eländig i detsamma fiskades upp ur brylån och sattes på sin plats, räddes vi inte längre.

Men några svåra ögonblick hade vi dock fått genomgå för nämndemannens vidlyftighets skull, och för att han skulle vräka till med »brenn-å» liksom en herrekarl.

Men »brenn-å'en» drucko vi ändå. Visst smakade han ett grand af brändt hår och andra perukingredienser, men efter som han gubevars icke innehöll nå'n alkohol, drucko vi honom som vatten, bå' fruntimmer och karlar och vordo sjuka, såsom man ju bör bli efter ett hederligt nyårsgille.

Vedergällning.

En söndagsmiddag under den tid, då grekerna och turkarne slogos som värst med hvarandra inför stormakterna, sa' plötsligen Sven Bengtsson, under det vi pratade om det jämna eländet i orienten:

— Dä' ä' hundan hvad greken och den förhärdade Trynturken ha blett förbanskade på hvarandra för den där »Gretas» skull!

Det höllo vi med honom om och gåfvo oss bums till att kassera stormakterna samt svuro på, att om Gustaf den andre Adolf lefvat, hade våra pojkar varit på väg dit ner och försatts i tillfälle att segra och plundra, så att de kunnat komma hem med en hop egendom.

— Stormakter! Tvi tusingen! Det finns inte annat än skräpmakter och vanmakter nu för tiden! utlät sig Magnis i Falla.

— Hvad är dä' i alla fall för en »Greta», som kan oppstrujera hela Uropia på dä' viset? sporde slutligen fader Isak i Holmahall, som hela tiden gått tyst och andäktig på vägkanten.

— Hin vet! dä' står just ingenting om henne, men djädrig måtte hon allt vara, ty så mycke kan man då i alla fall begripa, att hon dra's med bå' turkar och greker på en gång! upplyste Sven.

— Dä' va' ledt! Vi hade i min ungdom här i sockna en Greta, som gjorde på samma sätt, och hon blef ett tvistefrö och orsak te' möcke elände, hon också! Dä' va' Greta i Lund! I ha' väl hört talas om henne!

— Att hon blef tafsig och skild vid sin karl, dä' ha' vi hört, men ingenting mer! Tala om paschasan för oss, fader Isak, så skrider vägen lite lättare och så slippa vi att tänka på den förgrymmade turken och de eländiga stormakterna, bådo vi.

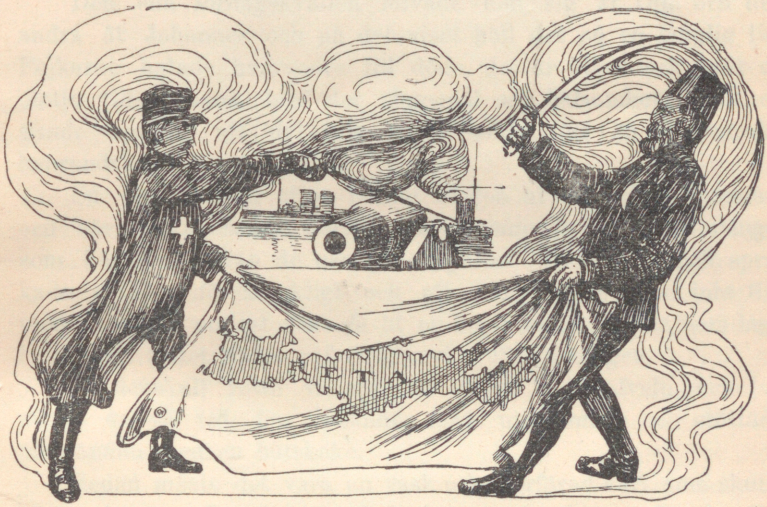

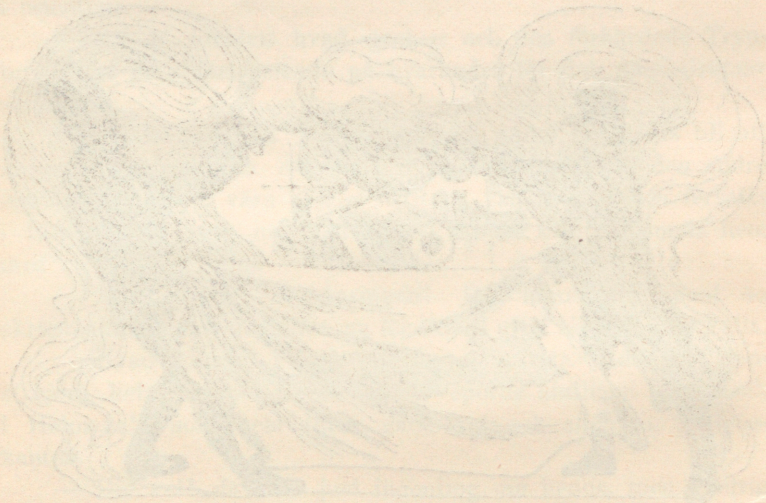

Gubben vår egentligen inte mycke för det, men vi släppte honom inte.

* * *

Greta i Lund hade sexton tusen daler kalla pengar efter mor sin och ett obeständigt sinne. Det var därför som det drog ut på tiden med hennes gifte. Ty än ville hon ha' den ene och än den andre. Det var löx att hon kunde besluta sig.

Men till sist kom hon dock så långt, att hon egentligen inte slets mer än emellan två, nämligen Olle i Byn och Johannes i Holmahall, min förre gårdman, sa' Isak.

Den ena lördagskvällen lofvade hon sig åt Olle och den andra åt Johannes och på det viset höll det på en långlig tid. Pojkarne hatade hvarandra till döds, det är klart, och hvar de stötte tillsammans, blef det slagsmål och ledsamhet af, så de gamle spådde, att det inte skulle sluta förr än de mördat hvarandra.

Så bröt det en afton framåt hösten ut eld i sockenstugan, och när kyrkklockorna började gå, strömmade vi dit så många, som hörde det från de närmaste byarna. Det brann och sprakade alldeles förskräckligt och att rädda huset stod inte till, utan vi skulle endast söka få ut en hop viktiga papper, som lågo i en kista å det södra gafvelrummet i öfra våningen.

Fördenskull reste vi upp en stege mot gafveln, och jag minns än så väl, hur Johannes förde upp honom och stöttade öfre ändan med en båtshake.

Sedan måste det vara en rask och oförfärad karl, som skulle våga sig upp för stegen och in i rummet. Ingen ville försöka sig på't och ett vågspel var det. Men rätt som det var, fingo vi se, hur Olle i Byn började kila upp för pinnarne som en katt.

— Bravo! Stå på dej och kvicka dej det värsta du kan! skreko vi nedanför.

— Nå, just som Olle kom opp mot toppen af stegen, och just som han virade in sin näfve i hättan för att slå ut fönstret, rakade stegen ner åt höger. Vi sågo hur Ollestackarn beskref en cirkel i luften och hur han skrapade med fingrarne mot väggen liksom han sökte efter ett handtag. Men innan vi visste

ordet af fingo vi höra en duns emot marken och se den raske pojken ligga midt i en hög brinnande bjälkar på östra sidan.

Det var klart, att det inte tarfvade länge, innan vi drogo honom ur eldmörjan.

Lefde gjorde han väl, men inte länge, för han hade brutit af ryggen på två ställen.

Se'n brann sockenstugan kvickt ner och papperen med henne.

Men ingen människa kunde begripa, hur stegen kunnat ramla ner på det viset eller hur han kunnat få en sådan fart redan ifrån början.

* * *

Året därpå vid midsommartiden gifte sig Johannes med Greta.

Men de hade inte varit tillsammans mer än en månad vid pass, förr än Greta började ledas vid och bli konstig till humöret. Johannes fick sådana besynnerliga infall ibland, särdeles om kvällarna. Det var som om han inte tålt att se henne, eller som om åsynen af henne hade framkallat en brännande ruelse i honom. Det blef värre för hvarje dag; det såg ut som om han i sitt inre hade anklagat henne för något förskräckligt, och till sist kunde han inte fördraga henne, utan dref henne ut ur huset.

Hvad som försiggått och sagts dem emellan, innan hon gick bort, vet man inte, men något hemskt måtte det i alla fall varit, ty när hon drog därifrån, påstodo de, som mötte henne, att hon tittat så stort och vidöppet och frånvarande som om hon varit stollig. Och fjantig vardt hon sedan. Släktingar togo hand om henne och en formlig skilsmässa åstadkoms.

— Efter den betan bodde Johannes ensam som en enstöring i vår granngård, — fortfor fader Isak.

Jöns i Bolet hade en döfstum pojke och den tog han till sig som dräng. Inga fruntimmer tåltes i huset, utan Johannes stod för matlagningen och den döfstumme mjölkade korna.

Ingen vet, hur de redde sig. Men det sades att med mataffärerna var det klent, ty Johannes subbade ihop födan och kokade som om det varit till svin.

Kvinnfolken spådde, att han skulle fördärfva magarne på sej och pojken och att det skulle bli straffet åt honom för det han drifvit undan hustrun och gjort henne vettlös.

— Han är sämre än en munk, hette det.

— Så en morgon just i dagbräckningen — fortsatte Isak — kom den döfstumme upp till oss och hylade och gnisslade med tänderna och bar sig precis åt som en stolle.

I början trodde vi, att den orene anden farit i honom och blefvo förskrämde. Han höll sig om magen och slängde sig hit och dit, kastade sig i sängen och rullade ner i golfvet, och därpå pekade han hemåt Johannes' stuga och ryckte och slet än i den ene än i den andre af oss liksom en hund, som vill att man skall följa med honom.

Då förstodo vi till sist, att det måtte vara något på tok nere i gårdstugan och så följde vi med.

När vi kommo dit låg Johannes och tumlade på golfvet och skrek, så att det kunnat röra en sten. Han var precis grönblå i ansiktet och det syntes att han led förskräckliga plågor. Han kunde inte hålla sig still en enda sekund och det hemskaste var att se, hur ögonen nästan ville krypa ur hufvudet på'n. Och hans jämmerrop se'n!

Bror min spände för och satte i väg efter doktorn, ty vi kunde ju inte låta karlen själfdö heller, och under tiden sökte vi lugna honom så godt vi kunde med varma tallrikar och med brännvin. Men ingenting lindrade hans plågor.

Om ett par timmar kom doktorn, och så fort han fick se Johannes sa' han:

— Karlen har tarmvred!

Och när han undersökt honom, förklarade han, att han inte kunde uträtta någonting med honom.

— Dä' har allt blett inflammation. Ja' kan bara ge honom nå't mot plågorna, sa' han och gaf Johannes ett pulver.

Se'n reste han och runkade på hufvudet.

Men pulvret hade en god verkan, och om en stund blef Johannes så lugn, att han kunde ligga stilla långa vändningar och prata med oss.

Framåt aftonen sa' han att han kände slutet vara nära och

började skaka så att vi blefvo alldeles förfärade. Men allra mest bestörta blefvo vi, då han tog till att tigga:

— I ska' be' Gu' för mej, be' be' be' allihop för min själ, för det var jag, som lade båtshaken om stegbenet nere vid marken och ryckte ner Olle i Byn, när socknastugan brann!

— Åh Herre Gu' hjälp honom! stånkade vi.

— Jag ville ha' Greta, men när jag fått henne, kom samvetet öfver mej, och hvar gång jag såg henne, kändes min missgärning svårare. Och så gjorde jag henne olycklig också. Inte rådde väl hon, inte hade hon bedt mig göra't, stackarn! Be' för mej allihop! Tror I, att jag kan få förlåtelse, så bryr ja' mej inte om plågorna, om di blir aldrig så svåra?

Vi voro så upprörda, att vi inte kunde tänka eller göra nå't, och Johannes började ånyo rulla sig i förtviflan i sängen.

— Ska' ja' då bli fördömd? skrek han, så att vi blefvo än mera mörkrädda.

Men då gick min gamla mor fram till honom och bad honom titta på taflan, hvilken hängde öfver sängen och som föreställde Frälsarens korsfästelse.

— Si på den där röfvaren, som vänder sej åt honom, och kom ihåg hvilket löfte han fick! grät gumman. Det var det enda hon kunde säga. Men det tycktes vara nog, ty Johannes blef tvärt lugn och knäppte ihop sina händer samt låg och tittade på Frälsaren och den botfärdige röfvarn ända tills han fick likasom ett belåtet drag öfver ansiktet, och då brusto ögonen på honom,

— slöt Isak, just som vi hunno vägskälet, där vi skulle skiljas.

— Sorgeligt, sorgeligt! Men vi ska' hoppas och tro, att Johannes fick näpsten här i ti'en och undgick den i den andra världen, hvilket är en nåd, mente vi och skildes åt.

I valtider.

Den gode Gustaf A. Aldén, som till tröst och sinnesstyrka för alla landsens kommunalstyrelser skrifvit »Medborgarens bok», hvilken nu omsider blifvit till en Mimers brunn, ur hvilken vi ligga härute i gårdarna och sörpla i oss visdom utan mått, Gustaf A. Aldén säger på ett ställe i denna sin bok: »Illa nog finnes icke för valen till andra kammaren en nogrannt bestämd vallag, hvarför missuppfattningar af såväl valförrättare som valmän ofta äga rum».

Och det har han förbaskadt rätt uti, ty här hemma i Getaryds socken har icke på trettio års tid ett enda riksdagsmannaval gått af stapeln, utan att det blifvit spektakel af, och gång på gång har domarn, sin plikt likmätigt, måst kassera protokollet öfver dessa de viktigaste af alla våra åtgöranden i världsligt hänseende.

Är det däremot fråga om ett präst- eller nämndemansval, så stå vi oss som karlar, ty den galoppen känna vi till. Men så fort vi skrida till ett riksdagsmannaval, som ju är så vådligt viktigt, att hela landets väl och ve kan hänga därpå, så dabba vi oss vanligen.

Det är verkligen sorgligt att tala om'et, men sant är det i alla fall.

År 1893 blef domaren alldeles öfver sig gifven, när han vid sammanräkningen kom till Getaryds protokoll.

— Jo, det är just en skön ordförande de ha' i den kommunen. Af 150 närvarande röstägande står här, att Bengt i Flåbo fick 175 och Per Måns i Grötåsen 98 och Per Johan Pettersson i Snålberga 49 röster och 25 kasserades. Gu' sig förbarme öfver en sådan dumstock, sa' domaren och ref sig i hufvudet och till och med svor tre resor där han satt på stolen, samt fräste, snusade och skällde det värsta han förmådde, hvilket, gunås, inte är så litet det.

Då vardt emellertid ordföranden liksom förargad och stött och ingen kan undra på det.

Men så fick han då, gualof, efteråt se Aldéns bok i biblioteket på folkhögskolan.

— Den ska' ja' ha' rätt på hvad i helsefyr hon kan, kosta, så att inte domarn kan slå mej på fingrarna och skekanera mej! utlät sig ordföranden och sprang ut efter sin piska och gjorde skåror i skaftet för att utmärka huru lång och bred och tjock boken var, så att han inte skulle få miste, när han kom in på boklådan.

Jag tror, att det var fjorton gånger han fick besöka bokhandeln, innan han fick det rätta verket, ty där fanns ju en gruflig hop böcker, som passade in med hans mått på piskskaftet, och det skulle minsann gå för sig att skrifva en hel hop om detta bokköp. Men det hör ju inte till ämnet för denna korta betraktelse.

Till sist fick han dock förunderligt nog fatt i den bok han önskade, och den kvällen vände han hem mera såsom en segerhjälte än såsom en utskälld kommunalordförande.

— Nu ska' häradshöfdingen, min själ, få veta, hvars andas barn han hundsvotterat, du Lisa! jublade han och lade det visdomsdrypande häftet på slagbordet.

— Nu ska' du ge mej läxor för hvar dag, Lisa, och lofva mej smörj, tills jag kan boka som ett rennande vatten! Vi ska' dråsa igenom henne ifrå' pärm till pärm! lät han.

Hela sommaren 1896 gjorde han knappast annat än gnodde i boken och om kvällarne förhörde käringen honom.

Jag kom just dit bort en solakväll när hon höll på med den saken. Käringen satt där med en kvaststake i näfven, och så fort ordföranden stapplade på ett ord, drämde hon till honom i ryggen med staken så att det brakade i refbenen på honom.

— Slå inte så besatt, Lisa! jämrade han.

— Men du kan ju inte, din dumskalle! fräste hon.

— Nä' det förstås! Men det ginge kanske bättre om du lofvade mej kaffegök i stället för att plagga i röggen på mej! genmälde han.

Det måtte hon också ha' gjort och lyckats, ty när vi skulle

BIBLE

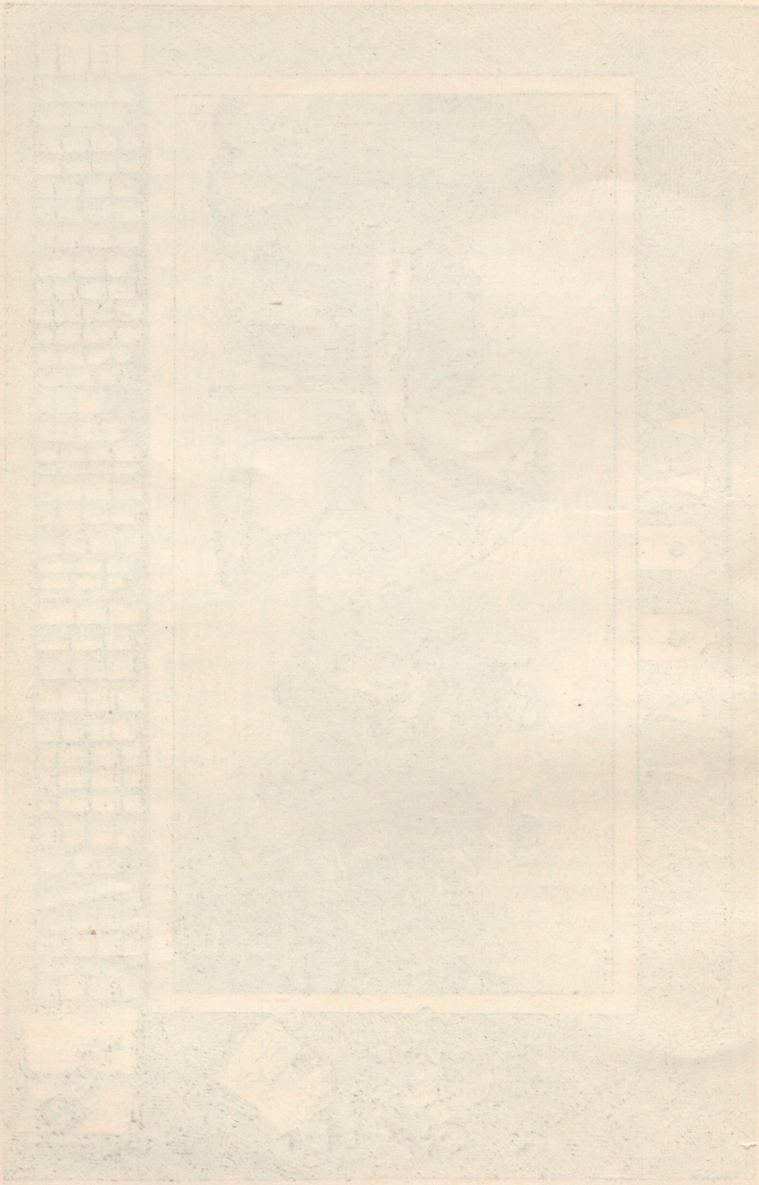

ihop med valet mot hösten, svor ordföranden, att det skulle gå rejält till.

Dock, det såg ut som självfvaste skam regerat våra riksdagsmannaval. Ty äfven nu gick det åt häcklefjäll, fast det icke den gången var den stackars ordförandens fel.

Sven i Hägnen ville nämligen påstå, att vi skulle rösta på hans kusin. Men vi ville inte gå med på honom, efter som han var en vådlig skrubber och väderhane, utan vi stodo emot Sven, oaktadt han svor på, att om kusinen blefve vald, skulle han ställa om, att almanackan blefve ändrad, så att vi fingo fruntimmersveckan före midsommar, då vi behöfde allt det regn, som kan fås, och sluppe ha' den förhärdade veckan midt i skördetiden, då man tarfvar torkväder.

När nu valdagen emellertid kom, stod Sven och hans pojkar nere i socknastallet och vinkade in oss den ene efter den andre. De hade en stor kutting i schäsen och påstodo, att en klämtare väl kunde behöfvas, innan man gaf sig ihop med en så viktig affär som ett riksdagsmannaval.

Och det höllo vi med om samt stodo där kring schäsen och kuttingen tills vi voro röda i synen som nykokt krösenamos och höllo på att glömma hela valet.

— Nu ska' vi börja! kom in och skrif edra lappar i rappet, karlar! skrek slutligen ordföranden från socknastugotrappan.

— Låt oss ta' ett par halare först! Lappar har ja' skrefna te' reds! lät Sven och gaf oss hvar sin hoprullad papperstrilling, medan sönerna hans vände upp och ner på kuttingen och kramade ur hans innehåll åt oss.

Nå, vi voro glada att slippa skrifvandet, samt stucko till oss sedlarna och när det inte stod till att locka nå't vidare utur kuttingen, ramlade vi slutligen in i valsalen.

Där var soligt och gassigt, så vi lurade till och somnade medan ordföranden stafvade och läste upp de obligatoriska paragraferna om riksdagsmannaval.

Omsider började han ropa upp våra namn, och den förste som skulle fram med sin sedel, var så yrvaken, att han föll framstupa på golfvet och skrapade skinnet af näsan.

När han kom upp, påstod han, att det var Johan på Mon,

som satt krokben för honom, och där höll rent af på att bli slagsmål i salen.

Gu' vet hvad för rackartyg, som egentligen blifvit lagdt i kuttingen, men ingen af oss mäktade gå som en människa, när vi skulle fram till urnan, utan vi foro som tosingar emot väggar och bänkar. Johannes i Snufvebo dråsade till och med mot ordförandens bord så hårdt, att bläckhuset vältes ut öfver protokollsboken.

Omsider kom man dock till uppläsningen, och två karlar gingo fram och höllo sig fast i bordet så argt de kunde för att inte ramla, medan de kontrollerade innehållet af valsedlarne.

Men då började emellertid det värsta spektaklet.

När ordföranden rullat upp den första lappen och hostat ett par resor, fick han nämligen till sin förfäran läsa:

»Ett fårskinn — vaxberedes.»

Ordföranden tog sig en funderare.

— Här är misstag. Dä' ä' tydligen ett skinnmärke från garfvaren! Kasseras! dömde han. Men då blef en gubbe rasande och frågade hvad rätt ordföranden hade att kassera garfvarns kontramärken, utan hvilka folk ju inte kunde få sina hudar och skinn åter.

Dock det blef som det var.

På andra lappen stod:

»En oxhud — plattberedes.»

Äfven den kasserade ordföranden till vår stora förtrytelse. Och en hel hop reserverade sig.

Tredje sedeln innehöll:

»Ett baggskinn — fällberedes».

Det kasserades äfven, och Gu' tröste oss om det fanns annat än garfvarlappar i ordförandens hatt. Jo, det var sant, ur densamma uppfångades äfven en orlofssedel och två språngsedlar.

Den förhärdade Sven i Hägnen hade förränt alltsammans för oss med sina lappar och sitt brännvin eller hvad det nu var i hans kutting, för att vi inte ville rösta på hans ussle kusin.

Ordföranden grät och sa', att han inte begrep, hur han skulle kränga till valprotokollet, och han ryste för hvad domaren skulle säga, när han fick se alla de här valsedlarne genomdragna med tråd och förseglade med socknens sigill.

Ja, det var den värsta valskandal, som timat här i orten, och dagen efteråt skämdes vi här i Getaryd, så att vi velat sjunka ner i jorden, om vi kunnat. Ty dummare voro vi inte än att vi begrepo, huru folk skulle grina åt oss i hela landet.

Och grin blef det.

Spökelset i Fästampen.

Håhåjaja, det är allt grufsamt ändå att tänka sig, hvad synden grasserar ibland folket, och hur vrång denna världen är!

Rackarestreck och stollastycken öfverflöda i denna tid, och store bedragare uppstå till och med ute hos oss i bygderna, där man eljest skulle tro, att blott enfald, ärlighet och gudaktighet skulle trifvas, under det att städerna ensamt hade jordmån för fåfänglighet, sedeslöshet, bedrägeri, lärdom och annan ondska.

Men till och med i vår socken, där vi i alla tider varit kyrksamma och väl ansedda af både hög och låg, frodades en gång ett kanaljeri, så att vi länge voro i hvar mans mun och en visa i hela häradet. Och detta bara för en flicktossas skull.

Ack, du förbanskade Johanna i Fästampen! När jag bara tänker på dej, så änna kväljer det mig! — — — — — — —

Saken var den, att det länge gått ett prat vidt och bredt och rundt om i socknarne, att det spökade om kvällarne uppe hos torparns i Fästampen, och att Johanna, flickan hans, såg skamstyg hvarenda afton, så fort det blef mörkt, och att hon fick anfall och profeterade och såg syner.

Vi gubbar i kommunalen grinade i förstningen åt pratet. Men det blef allt värre och värre däruppe, och folk kommo långväga ifrån för att höra på, hur andarne regerade i Fästampen.

Och alla, som varit där, gåfvo sig den på, att det verkligen spökade.

— Det dunkade i väggarne — sa' de — — och skrapade på vinden och klirrade under sofforna. Och rätt som tösen satt där, kunde hon flyga upp och titta vidöppet genom fönstret ut i mörkret och skrika:

— Sir I inte likföljet, som går förbi?

När då de innevarande främlingarne sågo ut, kunde de inte skönja ett endaste grand, men så fort de glodde genom fönstret

i förskräckelsen, tog det alltid till att braka i väggar och tak, så att det var hemskt åt'et.

Många trovärdiga personer, hvilka gått dit upp om kvällarne, svuro på, att där var skamstyg på färde i Fästampen, så att vi till sist måste tro.

Då kom Johannes i Intägt och Kalle i Sölje en afton bort till vårt och sa' som sanningen var:

— Vi få lof upp till Fästampen, för är det sant, som sägs, så ä' vi inte försvarade med mindre än att vi få dit prästen till att reda ut, om det är fan. Och då får han lof att drifva ut honom, innan han får hemortsrätt i sockna!

Nå jag satte mig upp i deras åk, och vi barkade i väg. Men först stoppade hustru min på mej lite stål och lite hvitlök och en psalmbok.

— Nu kan du va' trögg! lät hon.

Rätt i solagången kommo vi upp till torpet, och Johannes band hästen vid grindstolpen, och så gingo vi in och började språka med husfolket.

Jag satt vid den östra väggen utanför sängen, och Kalle i Sölje på en soffa midt emot.

Flickeskam, som inte ser så illa ut, gick omkring och suckade på golfvet, och gubben satt i en vrå och såg menlöser ut.

Rätt som vi sutto där och voro just inte mer än lagom djärfva, fick jag se hur Valdenström började svänga och krångla på väggen öfver hufvudet på Kalle.

Ja, ni begriper väl, att det var Valdenströms porträtt, som hängde där inom glas och ram. Och innan vi visste ordet af, dråsade Valdenström neder af sitt rum och drabbade midt i skallen på Kalle, så att glasbitarne yrde utåt stugugolfvet.

— Nu ä' dä' här! skrek flickan, och Kalle var nära döden af skräck, och Johannes sa':

— Dä' ä' den onde själf, som regerar här, efter inte Valenström får hänga i fred en gång!

Jag var måntro inte sen att börja tugga på hvitlöksbiten, som hustru min stoppat på mig, och det styrkte mig så pass, att jag kunde slänga fram några ord om nyttan och behofvet af en präst's eftersändande.

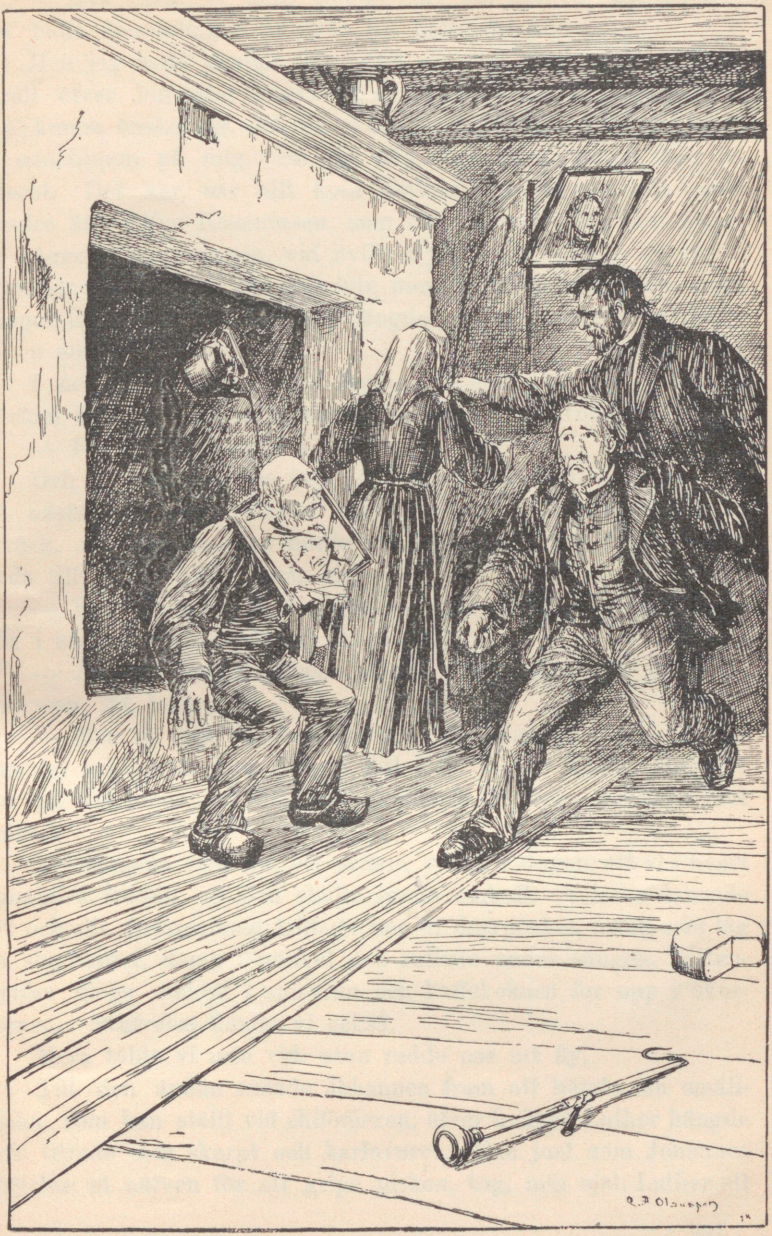

— Hva' ska' vi löna honom för, om inte för det att han ska' hålla församlingen fri ifrån hin håle! lät jag.

Men jag hade knappt fått ordet ur mun, förr än jag fick en skräll öfver hufvudet såsom af den likaste danska skalle, man ska' kunna önska sig, och en skarp glasbit flängde bort en stump af näsetippen på mig. Så jag såg just grann ut en lång tid efteråt. Det var, när allt kom omkring, ingen mer och ingen mindre än själfve Roseniusen, som dök på mig. Han hade hängt på väggen öfver sängen, vid hvilken jag satt, och nu var han i kras, stackars karl. Det var inte mera igen af honom än några papperstrasor och ramen, som hängde om min hals likt en klafve på en stut.

I detsamma började det dunka i väggen och fräsa i spisen. Flickan kastade sig om halsen på Johannes och ropade:

— Fräls mej, Johannes lelle!

Och Gu' vet om hon inte till och med kysste honom, ty det lät nästan så. Men karlen var, han som vi, så fördärfvad af skräck, att han hvarken hörde eller såg, utan lät flickan hållas ända tills Kalle hann sansa sig.

— Släpp honom, flecka, och va' inte så etikätter mä' manfolk i sådana här ögonblick! skrek Kalle.

— Åh, låt henne hållas, det gör ju ingenting, för ja' ä' ju änkeman, lät Johannes.

— Men du kan väl begripa, att om skam tar henne, så tar han dej också, när hon sitter i ditt knä! fortfor Kalle. Och det bet på Johannes, så att han skjutsade af tösen halfvägs utåt golfvet.

I detsamma blef det ett sådant väsen i stugan, att vi i hvart ögonblick trodde, att hon skulle ramla omkull. Stolarne dansade hit och dit, betsmannen trillade ner af dörrposten, osten som låg på slagbordet, damp i golfvet och rullade under sängen, vattenbyttan slogs omkull i spisvrån och kaffekokarn for upp i skorstenen. Svafvelos kände vi också.

Mera tålde vi inte vid, utan redde oss att fly.

Till den ändan rusade Johannes fram att hämta sin smällpiska, som han ställt vid chifonieren, öfver hvilken Luther hängde och tittade ner skarpt och karlavuret. Och just som Johannes sträckte ut näfven för att gripa pisken, tog, min själ, Luther ett

skutt och flög rakt i synen på karlastackarn, så att bå' han och Luther slogo vidöppna i golfvet.

Jag ska' säga, att det efter den betan inte dröjde många sekunder förr än vi sutto i vagnen.

Men att komma i väg, det var löx. Märren tog i och drog, så att ryggen stod som en sprättbåge på henne. Men vi kommo inte ur fläcken, utan stodo där vi stodo.

— Läs en bön eller en vers! bad Johannes.

Men vi voro alla så anfäktade, att det bar sig inte för oss med något läsande, utan vi kommo tvärt af oss.

— Låt oss vränga våra hättor och rockar! menade Kalle. Det gjorde vi och fingo däraf ett vidunderligt utseende. Men det halp inte ändå. Märren mäktade inte flytta vagnen en tum.

— Låt oss gå baklänges rundt omkring häst och åkdon tre gånger! suckade Johannes.

Det gjorde vi ock. Men när vi kommo midt för bakvagnen, tumlade vi omkull alla tre öfver ett rep, som sträckte sig från vagnsaxeln och till en staketstolpe. Detta upptäckte vi, när vi lågo och kraflade på marken.

— Skam har bundit oss, hur ska' vi komma loss? grät Johannes.

I detta rysansvärda ögonblick påminde jag mig stålknifven, som min välsignade käring stoppat på mig, och han bet verkligen på ledingens rep, så att vi omsider vunno förlossning.

Aldrig har jag åkt så, och aldrig vill jag mera åka så, som vi den kvällen körde från Fästampen.

Det gick som en blåst.

Men en ryslig skrämsel åstadkommo vi vid återkomsten i våra vrängda kläder och vår blekhet. Själf såg jag värst ut med min afskurna nästipp, kan tänka.

— Du hade inte behöft lägga henne i blöt, så det är rätt åt dig! fräste hustru min.

* *
*

Ja, mina vänner, det här var ett elände. Det hade likväl gått något så när an, om det ändå varit den reela skam, vi varit ute för. Men det blef snart uppdagadt, att Fästampafolket

hade anordnat alltsammans för att locka till sig folk med förning och brännvin och tocket där. De hade böstat märlor i väggarne vid fotpanelen och där det i öfrigt passade sig, och genom märlorna löpte snören till allt löst i stugan. När gubbkanaljen satt i vrån och ryckte i trådarna, kunde han naturligtvis få än den ena, än den andra saken, som stod i samband med tråden, att ömsa plats eller trilla omkull eller ryckas upp.

Det var med de förhärdade snörenas tillhjälp, som han kom både Valdenström och Luther och Rosenius på fall, och med en sådan inrättning fick han ock upp kaffekokaren i skorsten, den drummeln. Men flickan hade lurat ut alltsammans, sägs det, ty hon är lika knepig, som hon, enligt Kalles utsago, är »etikätter efter karlar».

Ja, jag säger inte mer än det:

— Gu' tröste oss för fruntimmer och deras illfundighet.

Vedernamn.

En tid voro de alldeles topp galna med att lägga öknamn på hvarandra här i socknen. Här fanns knappt en reel karl, som inte hade fått sitt »kläkord», som man säger, och många af dem gå än i dag och bära på de där namnen.

Flerfaldiga af vedernamnen voro inte så rasande illa påhittade, utan djädringen så roliga. Men för den, som fick ett sådant sig tillagdt, voro de förargliga, emedan de vanligen påminde om något visst moment i vederbörandes lif, då han inte burit sig riktigt korrekt åt, då han begått en mer eller mindre redlig handling eller eljest på något sätt gjort sig löjlig eller öfvat »stollåstöcken».

* * *

Gamle Lars i Stafsbygget stal en gång bara så lite som en vagnsaxel, och besittingen fick inte karlen sen heta »*Axelsson*» i all sin tid.

Det namnet och den händelsen grodde sen så in sig i folkmedvetandet, att så fort man fick höra någon annan, som hette Axelsson, var man alltid tillreds att säga:

— Jaså, den stackarn har också gjort sig olöckli' på en vagnsaxel! Jojo, Lasse i Stafsbygget har nog många medbröder i världen!

Johan i Fällan fick heta »*Svanselin*» i hela sin tid för att pojkarne kommo öfver honom en gång framme i kyrkostallet, när han hölls med att stjäla tagel till en piskspäng ur svansen på en annans häst.

En vårmorgon gick Gustaf i Påbo ut med bössan för att nedlägga en hare, som han varsnat borta i en aspdunge. Hur i hundingen han vinglade och krängde med geväret, råkade han

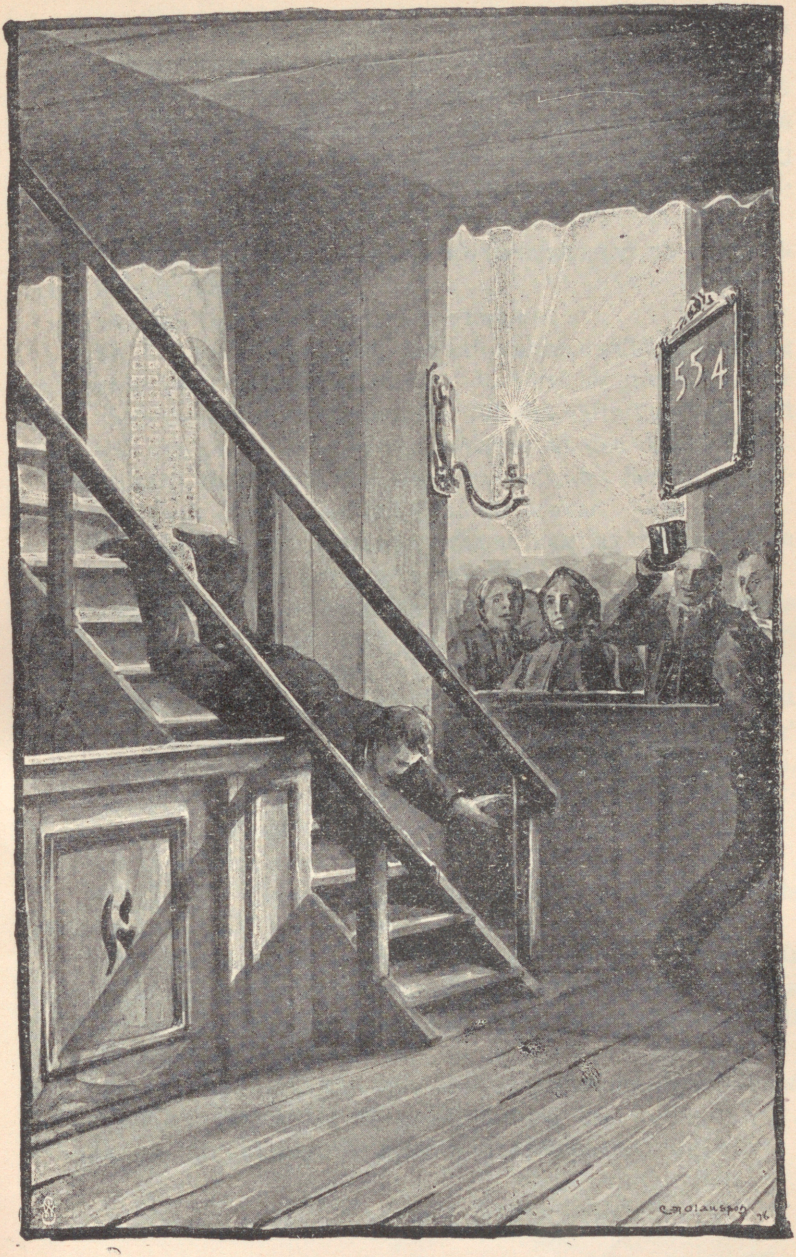
554

emellertid att skjuta ihjäl ett får för sin granne, och allt ifrån den stunden kallas han allmänt för »*Skytt i Påbo*».

Amandus i Dalen blef en gång alldeles välsignadt full på en auktion i Lanna. Men så knäckt han än var, hade han så mycket vett i behåll, att han begrep, att han skulle få smörj af hustru sin, om han visade sig för henne i förnedringstillståndet.

Fördenskull undstack han sig vid hemkomsten på fårkätten och somnade där.

Ifrån den betan fick han heta »*Bagge*».

Nils i Kvarnbacken gick vid ett marknadstillfälle omkring och roade folk med sina konster. Ju värre de grinade åt honom, dess besattare blef han, och till sist satte han sig i sitt öfverdåd opp på en oxe och red omkring på den ibland folket.

Stackars karl, ifrån den stunden kristnades han till »*Ryttmästaren*» och det får han allt heta till döadar.

Och efter jag är kommen i tagen, kan jag rätt så gärna tala om, hur jag själf fick mitt »kläkord».

Innan vi blefvo blåbandister här i tiden, brukade vi gunås dricka glögg om juldagsmorgnarne, på det att vi inte måtte förkyla oss på vägen till ottan.

En gång hade jag väl fått ett grand för mycket, eller varit svag och medtagen förut, ty jag somnade under predikan, Gu' förlåte mig den synden, och var yrvaken och fumlig i hasorna, när vi skulle ut ur kyrkan, hvadan jag råkade dråsa utför läktartrappan, så att det brakade bå' i mej och i templet.

Det är för den skull de kalla mig »*Läktorn*».

Men det ger jag sjutsingen, för det finns gualof hundratals läktorer jämte mej här i riket.

Kontraktsprosten i grannhäradet skälldes för »lektor», när han bodde i Uppsala, så han har nog drumlat utför läktartrappan i själfva domkyrkan, och det är nog värre än att göra det i ett litet simpelt landtkapell.

Det var väl därför han vändades så grymt för att få komma hit ut och bli omkristnad till prost, kan jag tro.

Ja, det var alldeles för galet med öknamnen.

* * *

Anders i Flobäck hade en gång knipit ett par höns och för den skull fick den arme mannen heta »*Höken*».

Var han på en marknad, fick han bums höra pojkaspolingarne kackla som hönor och närstående fråga hvarandra om priset på ägg. Både Anders och hans barn fingo utstå obegripliga kval för det där hönssnatteriets skull.

Men till sist fann dock vår gamle kyrkoherde, som var en ärans man, på att rycka udden ur de usla öknamnen.

»Hökens» äldste son, August, lyckades träffa aftal om soldatlega med några rotehållare. Emedan han var frisk och målfyllig och rask, gjorde man sig säker om, att han skulle gå igenom vid rekryteringen, och så gick August en dag bort till kyrkoherden för att hämta sitt prästbetyg, som skulle vara med vid hans antagande af befälet.

— Nå, hvad ska' du kalla dej som soldat? sporde kyrkoherden.

— Ja' vet inte. »Tapper» eller »Sköld» kunna kanske passa!

— Åhja, de äro nog lämpliga. Men ser du, August, du är mitt nattvardsbarn, och jag hoppas du tror, att jag vill ditt väl och att det gläder mig, om det går dig väl i handom. Lyd du mitt råd. Du skall hvarken låta kalla dig Sköld eller Tapper, utan du ska' kalla dig *Hök!*

I början blef August mörk i synen, och hans ögon fingo ett nästan ondskefullt uttryck. Men när han mötte kyrkoherdens blida och förtroendeingifvande blickar, blef det så småningom klart för honom, att han här fick ett råd, som afsåg det bästa för hela hans lif.

— Tro du mig, fortsatte kyrkoherden — att om du kallade dig med hvilket namn som helst, så finge du likaväl i hela lifvet heta Hök, men antager du detta som ditt namn, så bär du icke längre ett öknamn, utan ett namn, som är ditt, och ingen af ditt befäl eller dina kamrater, och icke heller folket här i socknen komma att med underförstådd förolämpning kalla dig Hök.

August öfvertygades snart, grät och tackade, samt bad kyrkoherden föra in det namnet i betyget.

Så kom rekryteringsdagen. När rotehållarne för N:o 120

Knallhult påropades och samtidigt fingo höra, att den rekryt de anmält enligt prästbevis hette August Andersson Hök, tittade de och andra närvarande sockenbor en smula förvånade och skamflata på hvarandra.

Men då de fortfarande fingo höra befälet kalla August med namnet Hök och sågo denne obesväradt och gladt lystra till detsamma, nämnde de honom också på enahanda sätt, men utan det lömska hångrinet.

I socknen spordes det snart, att August antagit namnet Hök, och sedan dess var det som om minnet af Anders' i Flobäck gamla hönsförgripelse alldeles dunstat bort. August Hök är nu en dråplig korpral, och aldrig kommer han i sommartid till kyrkan utan att hån pryder den gamle kyrkoherdens grafkulle med de enkla blommor, som han kan leta sig till å våra magra sandhedar.

* * *

Men när vi andre kors- och vedernamnsbärare förnummo, hur bra det gick för Flobäcksfolket att bli af med sin »klick», gingo vi också till kyrkoherden och anropade honom om hjälp. Och det gick galant för en del af oss. Lars i Stafsbygget ändrade sitt namn från Lars Andersson till Lars Axelsson. Johan i Fällan lät offentligen i kyrkoboken kalla sig Svanselin, Gustaf i Påbo och Amandus i Dalen antogo namnen Skytt och Bagge. Det gick förträffligt. Sedan de själfva accepterat namnen och inte blefvo ilskna eller ville slåss, när man kallade dem så, tyckte man inte att det var märkvärdigt längre.

Men Nisse i Kvarnbacken och jag vi kunna inte komma ur vårt elände.

Nisse kunde inte gärna i kyrkoboken låta skrifva sig för »ryttmästare». Det var ju omöjligt, och det sa' kyrkoherden honom uppriktigt och ärligt.

Och när jag kom fram till prästegården och sporde hur jag skulle bli förskonad ifrån mitt »läktorat», så sa' kyrkoherden:

— Det är väl ingenting att sörja öfver, ty i mitt tycke klingar »läktor S.» lika bra som »Thure S.»

Men jag såg i detsamma liksom en tjufpojke glänta fram i

ögonvrån på'n, hvadan jag höll det för säkrast att öfvergifva det ämnet. Och läktoratet får jag väl dragas med så godt jag kan till min död.

Men förargligt är det, ty aldrig kan jag komma till Guds hus eller missionshuset, utan att där står någon syndapalt vid dörren och säger:

— I da' ser dä' ut att bli god plats på — läktarn.

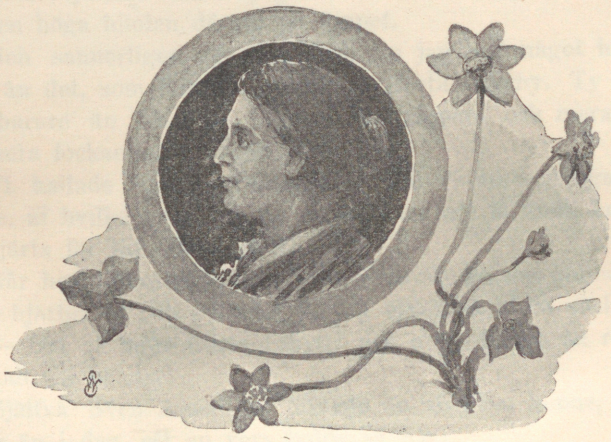

Blåsippa.

Outgrundligt och grannt är himlens blå. Fagert, friskt och stämningsgifvande är ock den första sippans blyga blåa blick, när hon glänser fram bak den nyss urkälade tufvan.

Trolsk och lockande är den sakta smygande flodens blåa våg, som i ljumma aftnar speglar blommande hägg i strandvattnet och den höga himlen därute på djupet.

Men sannerligen för min Gud, om jag sett något härligare blått, än det, som fanns i ögonen på Greta i Nyby. Ty det var underbarare än himlens, blygare än sippans och mera trolskt och mera lockande än vågens blå.

Vi kallade henne »Blåsippan», och vi voro många gossar härute, af hvilka hvar och en drömde om att få fästa henne vid sitt hjärta för tid och evighet.

När hon blomstrade som bäst, ledo vi, hennes jämnårige, af svåra hjärtekval och det blef till ett ordspråk inom socknen:

— Om en ägde Greta i Nyby och bröd därtill, så redde en sig godt till döadar!

Själfva Sven Assarsson diktade en visa om henne, och jag minns än i dag, att en vers lydde så här:

»Om hon sutte på månens yttersta rand
Och vinkade mej med sin snöhvita hand,
Så, — fastän det ser omöjligt ut
Jag skulle nog kneka dit opp te' slut.»

Men det var blott ett poetiskt skryt af den stackars Sven, hvilken, likt skalder i allmänhet, hade så ofantligt lätt att utlofva stora och mäktiga gärningar, men så grufligt svårt att utföra det minsta grand.

Med afseende på »Blåsippan» i Nyby hade det sig emellertid lite svårt att uträtta något i kärleks- och friareväg, såväl för Sven som för oss andra.

Det var konstigt med henne, något outgrundligt på botten, som gäckade våra forskningar.

De logo, de blå ögonen, de dårade och drogo all vår längtan, all vår håg, våra tankar och allt oemotståndligt mot deras underbara djup. Men när vi kommo för nära dem, sköto de blixtar och drefvo oss på flykten.

Så gick det åtminstone för mig, och på samma sätt lärer det gått med hvar och en af de öfriga pojkarne också.

* * *

Det var en dag i början af maj, en söndagsafton, klar och halfljum. Nedanför ättestupan i Nyby hage, där aspar då stodo mellan klippfoten och ån, plägade de första sipporna i trakten gå i blom, och jag hade lurat ut, att Greta helst höll sig där om söndagsaftnarne, medan far hennes sof på sofflocket inne i stugan och gumman var på bönemötet.

Så gick jag dit och träffade henne i lunden. Och Greta log.

Vi sutto på en tufva midt ibland sippor i rosengård, och jag såg i det blå, i det dunkla skälmska blå i Gretas ögon, tills jag kände det alldeles som i ett rus.

Jag hörde inte, såg inte annat än Greta, och till sist var det, som om jag burits bort med henne på kanten af lätta skyar.

Men plötsligt tyckte jag, att det kändes, som om jag förlorat jämvikten och börjat falla och hissna.

Det var en konstig förnimmelse det där, och så grep jag ett fast tag om Greta och drog henne till mig.

— Håll dig fast i mig, älskling, låt oss falla och lefva eller dö tillsammans! stammade jag.

Men Greta slet sig lös, och jag minns än i dag den konstiga blick hon gaf mig. Gu' vet hvad det låg i honom. Icke ensamt hån eller förakt, icke enbart medömkan. Kanske var det en blandning af allt det där. Men sådan var den blicken, och sådana de ord, som ackompanjerade den, att jag gick skamsen min väg, gick såsom i bakrus och vågade mig sedan icke mera neråt »sippdalen vid Nyby».

Den blef för alla tider mitt Melunapass.

* * *

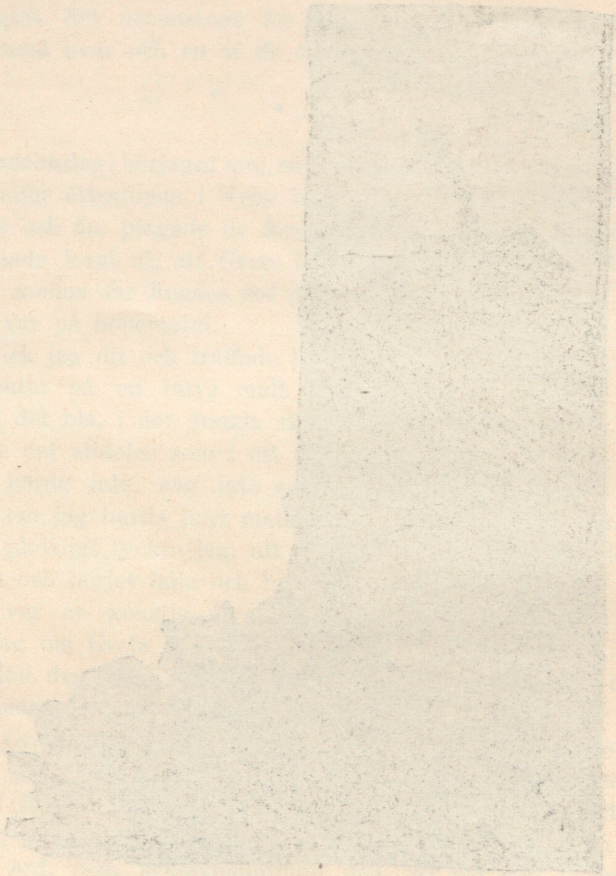

Men året därpå kunde jag, så fort sipporna började spritta, icke bärga mig längre. Det drog och drog mig bortåt Nybyhållet.

— Kanhända har hon fått bättre vett och redigare tankar, hoppades jag, och förmodade, att hon nu måste gå omkring och sörja och ångra sig, sedan hon motat bort alla sina tillbedjare, den ene efter den andre. Ty det hade hon gjort under årets lopp.

Och Sven Assarsson hade diktat en så kallad grafsång öfver sina grusade förhoppningar, hvilken sång vi nunade på litet hvar, särskildt på en vers, hvilken löd:

»Jag är som ett strå på villande haf,
Som längtar att sjunka i djupan graf,
Men för's mot min vilja af brusande sjö
Att slungas i sanden på sorgens ö . . .»

Jag drogs alltså en söndagsafton året efteråt bort till aspdungen vid Nyby. Men denna gång smög jag mig först upp på ättestupan för att spionera ut, om Greta var därnere, nu som förr.

Det var inte utan att jag hoppades få se henne därnere i sorg och tårar öfver sin ensamhet, och så tänkte jag, att hon skulle blifva glad åt den, som komme och ville trösta henne.

Snart befann jag mig däruppe bakom tallen, som än i dag står på bergstoppen, och så tittade jag andfådd och nyfiket ner i dälden.

Minsann satt hon där icke på samma tufva, där jag för ett år se'n suttit och drömt med henne.

Men — »gamle baronens» yngste son var nu hos Greta och höll henne i sin famn.

Det var som på ett hår när, att jag ramlat ner öfver dem. Och Greta tittade i ansiktet på'n och lekte med hans mustasch, och när han förde upp hennes hufvud och böjde sig ner och kysste henne, hvilket han gjorde gång på gång, slog hon armarne om halsen på'n och skalf som löfvet på aspen, hvarunder de sutto — och — — — ja — jag kan inte tala om mer.

* * *

Inte så särdeles långt efteråt började vår »Blåsippa» märkbart vissna. Hon hade tittat för högt, alldeles för högt, tills hon

fått smuts i ögonen, smuts, som skafde, och så måste de omsider börja rinna natt och dag.

Och dessa beständiga flöden gjorde dem matta och glanslösa, ja, nästan färglösa. Det blå i dem, som så dårat oss, förbleknade allt mer och mer, och framåt eftersommaren sa' Sven en gång:

— Jag stal mig härom sistens till att få se Gretastackarn. Vet ni, blåsippan håller på att bli en hvitsippa.

* * *

Framåt hösten skulle vi en kväll fram till herregården för att hurra, när unge baronen kom hem med sin rika brud, hvilken han skaffat sig i Göteborg.

Uppåt hela allén brunno marschaller och vid uppkörsvägen var en stor äreport. Där skulle vi stå och hurra, när de unga kommo framsprängande. Och för att vi skulle göra det med kläm och gamman fingo vi dricka punsch så att det stod härliga till.

Gu' vet, huru vi ändå kunde hurra för honom, som för oss brutit det grannaste blomster vi hade en gång i vår enkla dal. Men det var väl punschen, som gjorde't.

Det var väl också den, som åstadkom att vi kunde gå och sjunga på hemvägen, så att det skallade vidt omkring.

Utan att tänka på'et fortforo vi att tralla, när vi gingo förbi grinden öfver vägen upp till Nyby.

Men precis som vi voro midt för vägskälet, stötte vi tillsammans med gamla Märta i Åbo, som kom uppifrån gården med en lykta i handen.

— Sjong inte visor, pojkar, här midtför; det ligger ett lik däroppe! sa' hon.

— Hvem är döder där? sporde vi.

— Greta slocknade för tio minuter se'n!

Vi sjöngo inte mer och sa' ingenting heller på länge.

Men till sist, när vi skulle skiljas åt, yttrade Sven, som var den grundrikaste af oss allesammans:

— När orkanen kommer, bryter han af de späda blomstren!

— Ja, det gör han! Men hva' ä' vi i alla fall för folk, som kunnat gå åstad och hurra för orkanen? inföll Henning i Gölen.

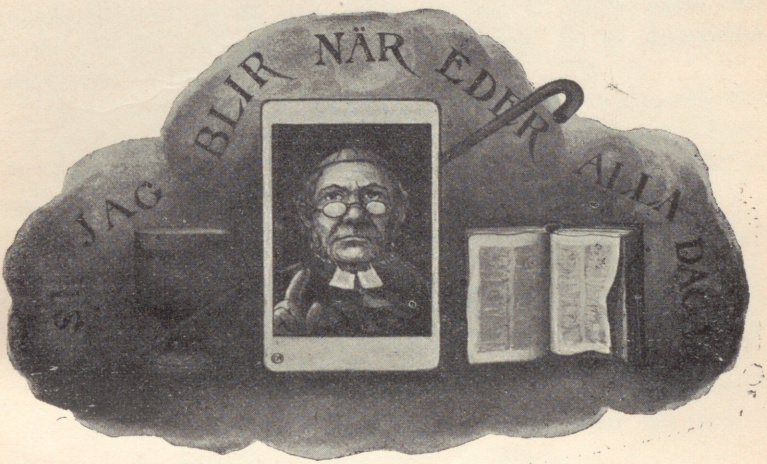
JAG BLIR NÄR EDER ALLA DAG

En riksdagsmannakandidat.

Jag vill minnas, att det är någon rätt bemärkt person som sagt, att vi svenskar äro ett fasligt opolitiskt folk.

Men det är osanning. Ty det hände en gång, att vi åtta månader före ett riksdagsmannaval och medan riksdagen ännu pågick började gruffa och gräla om hur vi skulle ställa våra påsar vid det blifvande riksdagsmannavalet. En så storpolitisk anda hade vi det året.

När pastorn fick nys om, att vi allaredan börjat syssla med valtankar, greps han af en mycket helig vrede, hof upp sin muns röst och varnade oss väldeligen sägandes, att det vore allt för tidigt samt att vi löpte i fåvitsko och ogjordt väder.

— Det är tids nog att sälja skinnet, när björnen är skjuten, lät han.

— Men det skadar inte att ackordera om priset, så att man kan afgöra, om det lönar sig att kosta skott på'n! svarade Danjel i Ågård.

Då blef pastorn, förstås, allt rasnare och sa', att Danjels själ vore på rysansvärda villovägar, samt dräpte till med en annan bild, ty han talar visliga och uti bilder.

— En man friar inte till annor kvinna, så länge hans hustru ännu lefver! förmanade han och stillade sig med en pris snus.

— Hvad som kan göras i dag, bör icke uppskjutas till morgondagen. Och fria och se ut riksdagsmän kan man göra när hundingen det faller en in! genmälde Danjel.

När pastorn fick höra de orden, blef han med fog särdeles förgrymmad och mente på, att Danjel var besatt och hade Satanas.

— Då vill du väl, du vredenes usla käril, redan medan jag lefver och verkar och innan jag än fått pastorat se ut min efterträdare! röt den förbluffade och af vrede darrande kommunistern.

— Nehej, det gör ja' inte, för det vore då alldeles onödigt! lät Danjel.

— Onödigt! Hvarför det?

— Det finns ett språk i bibeln, som passar så grufligt bra in på pastorn och hans förblifvande vid det här annexet.

— Hvilket då?

— Jo, det står: »Si, jag blir när eder alla dagar!» citerade den sabla Danjelen. Och allt argare blef prästen, så han måste till sist gå bort och inte bry sig om våra politiska spekulationer och rackarestreck.

Och inte heller hade det lönat sig stort för honom att allt för energiskt träda upp däremot. Ty Erik Andersson, som genom sina tvenne giftermål och genom sina söners och döttrars giftermål har släkt i hvarenda socken i hela valkretsen, hade längesedan skickat ut sina anhöriga att verka för honom till hösten. Det hade han hållit på med i 15 år vid hvarje omval, men än går han här och tänker nog som så, att trägen ska' väl vinna.

Tre år förut mutade han med brännvin och spenderade dråpligen och med stora kostnader. Men det halp ändå inte.

Nu skulle han uppträda som nykterhetsvän för att se om det tog bättre.

Vidare hade vi en tio, tolf andra, hvilka fikade efter platsen och gingo omkring i socknarna och skällde ut dels hvarandra och framförallt den riksdagsman, som fungerade, hvadan vi börjat få rätt ombytligt och trefligt om dagarne, och nytt prat tröt oss, gualof, inte.

Den stackars riksdagsmansmoran gjorde under tiden inte annat än grät och grät från kväll till morgon. Och hon kunde väl inte annat efter allt det rysliga onda, som hon jämt och samt fick höra, att hennes man begått och beginge däruppe i riksda'n. Dom hade till och med gått så långt, att de beskyllt honom för kurtis med varietédamer.

Så hände det en dag, att riksdagsmannen skref ett bref och bad oss säga vår mening rent ut om regeringens rösträttsproposition.

Till den ändan kommo vi ihop mangrant uti sockenstugan en afton och där var Johannes Blomqvist närvarande.

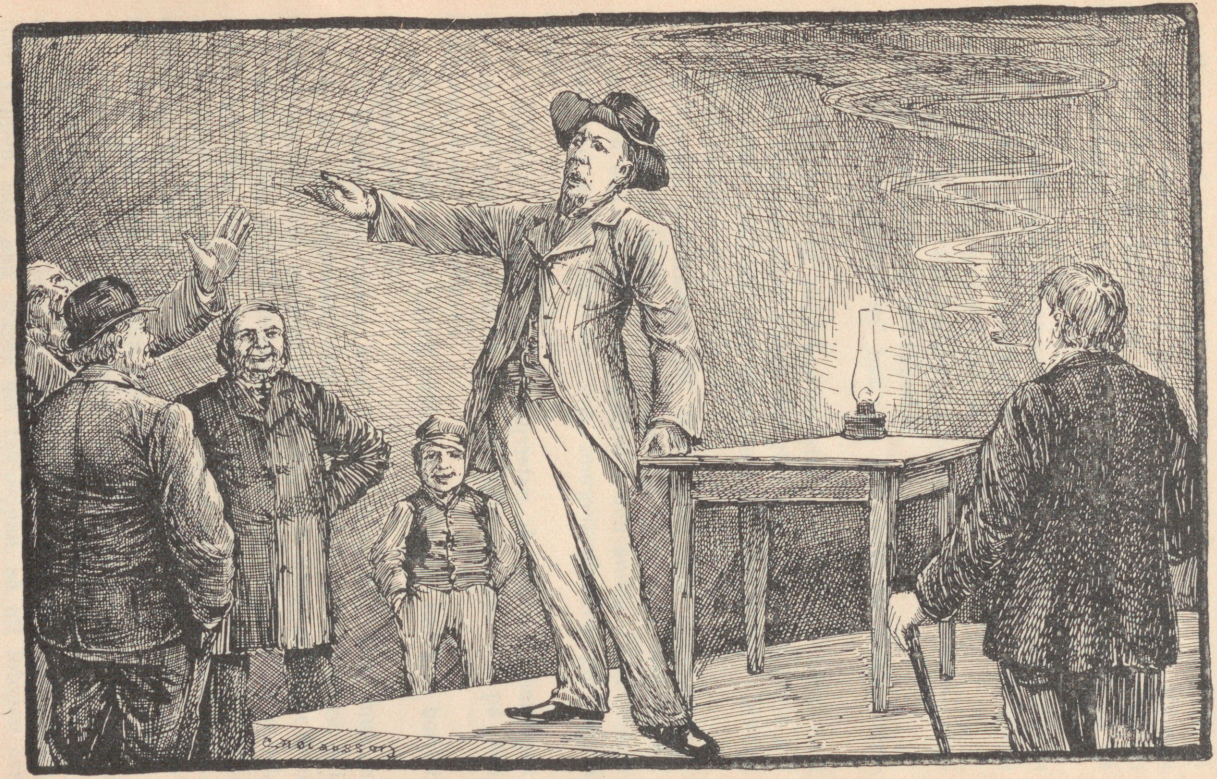

Denne hade varit 3 år i Amerika och eftersom han varit så vidt ute, så visste han mer än vi och det sades också, att han skulle ha' god utsikt att få många röster om hösten. Ty han hade, som sagdt, sett mer än en gryta koka och begrep sig på politiken.

Nå, rösträttssaken kommo vi inte in på, utan gåfvo henne attan, ty det var roligare att höra de olika kandidaterna rycka fram med sina åsikter i ett och annat.

Till sist sa' vi till Johannes Blomqvist, att han borde säga sina tankar om landets förhållanden.

— Well, döbbelju! sa' han och gick fram till sockenstugubordet.

När han kom dit, stod han en stund och ref sig i hufvudet och letade tydligen efter något riktigt kraftuttryck att börja sitt tal med. Rätt hvad det var, fann han det, slog näfven i bordet, talade och skrek:

— Hundra par trasor! Dä' duger inte! Där sitter di uppe och ha' två stora kamrar. Hva' ska' dä' tjäna till? Nej, di ska' hyra ut den ena och hålla sig allihop i den andra, ty det blåser en frisk vid genom Sweden och morgonrodnaden går upp i öster!

— Bravo! Anagga den Blomqvisten, det hörs, att han varit ute och fått reda på mer än vi, som suttit hemma. Gå på bara i ullstrumporna! hojtade vi.

Och Johannes Blomqvist vräkte än en gång näfven i bordet och började som förut:

— Hundra par trasor, hva' i helgotte nu då! Där finns ju en hel hop riksdagsmän, som ä' så uschliga och odugliga, att dom andra inte kan ha dom ibland sej, utan måste gallra ut dom och samla ihop dom i åtskilliga utskott, där de bara ligga och sofva och dra sej på motionera och försena voteringen. Nej, rensas bort ska' dom, så att det endast blir prima folk i riksdagen, ty det blåser en frisk vind genom Sweden, och morgonrodnaden går, min själ, upp i öster!

Johannes hade inte väl hunnit med det sista ordet, förr än vi nästan började vråla af den mest intensiva förtjusning, och en gubbe vardt så lefvande glad, att han i hänförelsen viftade med käppen, tills han dräpte ner taklampan, så att fotogen och

glasbitar strömmade ner öfver en hel mängd visa och politiska hjässor.

— Bara gno i väg! Vi vill höra mer, tjöto vi åt talaren, som också själf blef allt mer och mer uppeldad.

Än en gång dängde han sålunda till i bordet, så att det blef tyst i salen, och sedan röt han på nytt:

— Hundra par trasor, en sådan hushållning här ä'! Håller di sej inte med en budget på 100 millioner och därutöfver! Well, det går inte! Nej, di ska' sälja *geten* och gå sina *bud* själfva, ty här blåser en frisk vind genom Sweden och, ta' mej attan, går inte morgonrodnan fram i öster!

Nu kände jublet inga gränser. Vi togo Johannes Blomqvist på våra händer och buro honom kring salen och hurrade så att sockenstugan darrade och skälfde på sina grundvalar. Johannes blef vår kandidat med ens.

Men skolmästarn stod ute i förstugan blek af räddhåga och påstod att vi blifvit galna.

Det voro vi då, gualof, inte, fast ett grand politiska voro vi allt i den stunden.

Pila-Jöddens porträtt.

År efter år får man det, gualof, bekvämare och bättre på alla sätt och vis.

För omkring 10 eller 15 år sedan fingo vi lägga af miltals bara för att få köpa ett skålpund snus eller en fjärndel kaffe. Men nu ha' vi minsann en handelsbod i hvarenda by, så att man inom en handvändning kan få allt hvad man behöfver och lite' till ändå.

Har man lust för det, kan man alltså nu för tiden må väl och inte behöfva sakna någonting äfven ute på det rama s. k. bondlandet.

Det var nog dessa bekvämligheter, som skolläraren åsyftade, då han häromsistens höll ett föredrag för gamle Sven Karlsson i Hulan och sökte visa denne, att den gamla goda tiden inte hade något att säga emot nutiden.

— Äta vi kanske inte bättre nu än förr? sporde han.

— Jo, gudnås! sa' Sven.

— Bo vi inte bättre?

— Åhjo!

— Åka vi inte bättre?

— Nå, dä' medges!

— Ha' vi inte likare arbetsredskap, smidigare plogar och bättre yxor?

— Dä' förstås!

— Ha' vi inte snyggare hem?

— Dä' må så vara, men *sofver* ni bättre då nu för tiden? frågade Sven i sin tur. Det kunde skolläraren inte svara på utan spottade och gick sin väg.

Det må nu vara med sofvandet hur som helst, ty sömnen beror mycket af huru dana nerverna och samvetet äro, men säkert är, att hvad bekvämlighet anbelangar, ha vi ingenting öfrigt att önska oss.

I vår by ha' vi till och med kommit så långt, att vi bestå oss med egen fotograf, som gör oss hur stora eller små vi önska, ja, han är till och med så »utstoderad» att han kan ta' oss i sky om det kniper.

Roligt är det att ha en sådan där konstnär in på dörrarne, men det är inte utan att det kostar fläsk, som man säger. Ty det är icke nog med att korten kosta rätt mycket, utan fruntimren måste ha granna klädningar och löständer, innan de fotografera sig, och det ena med det andra tar hårda tag i den »förtröckte jor'brukaren».

Allt hvad vi kunnat nå och klå går därför bort till handlaren och fotografen och tandisättaren i byn.

Fotografens förekomst midt ibland oss har sålunda inte varit till oblandad välsignelse, fast det gubevars mången gång har varit bekvämt och roligt att ha honom.

Han kom hitdråsandes med sin maskin tidigt en vår och byggde sej en barack på handlarns tomt.

När han fått allting i ordning, skulle han, förstås, rita af sin hyresvärd för att få platsens störste maffe att skylta med.

Nu är handelsmannen eller »Pila-Jödde», som vi kalla honom, en sådan där sprattlejösse, som aldrig kan hålla sig stilla, utan han dinglar och svänger med kroppen och kränger med ögona jämt och samt, så det var minsann inte lätt för fotografen att göra honom rejält och bra.

Hur många gånger Pila-Jödde satt, vet jag inte, men till sist fick fotografen ett helt dussin kabinettskort färdiga utaf'en. Särdeles bra voro de inte, ty det var nästan omöjligt att känna igen karlen.

Också kasserade Pila-Jöddens hustru bums alla korten.

— Usch, så du sir ut, precis som en gammal apostel. Släng ut korta, för ja' gitter inte se dem! väsnades hon.

— Släng ut! Tror du inte att dom kostar slant! Nä, då tar ja' förr ut dem åt botiken och säljer dem som »Mårten Luther», lät den krabaten.

Det gjorde han också, och rätt i rappet hade vi en Luther på väggen lite' hvarstans i socknen.

Det där tyckte den sabla fotografen bra om, så han kopie-

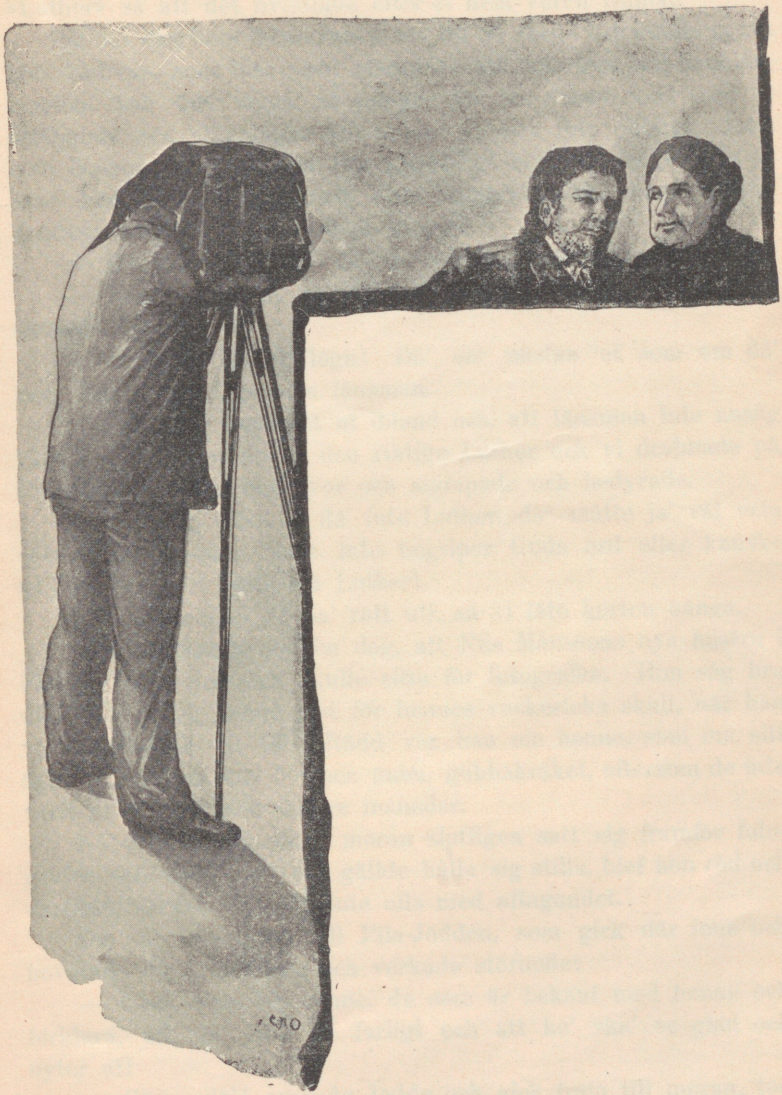

rade Pila-Jöddens plåt allt hvad han orkade och denne sålde »Luther» så att det hvisslade efter'et hela våren framåt.

Så en dag kom länsmannen ner till Skrikebo och skulle panta hos Andreas, som inte varit människa att amortera sitt banklån, emedan han fått lägga ut pengar för tre dussin kort med ty åtföljande nya klädningar och tänder åt sina fyra döttrar. Rätt som länsman gick därinne och glodde på bohaget, funderande på hvar han skulle klena fast sina bomärken, fick han se Pila-Jöddens kort på väggen ofvan sängen.

— Hvem är dä'? Ä' dä' en släkting? sporde han.

— Nähä, dä' ska va' Mårten Luther, vår store lärofader! suckade hustrun.

— Luther! Dä' ä' lögn! Dä' ser nästan ut som om dä' vore Pila-Jödden! grinade länsman.

Hur det var kom det ut ibland oss, att länsman inte ansåg våra kort för porträtt af den riktige Luther och vi drabbade på Pila-Jödden. Men han svor och stampade och bedyrade.

— Ta' mej attan ä' dä' inte Luther, dä' måtte ja' väl veta bättre än länsman, som inte begriper Guds ord eller kanske nå'nsin har hört talas om Luther!

Det kunde han då ha' rätt uti, så vi läto korten hänga.

Men så hände det en dag, att Nils Månssons nya hustru i Fällebo kom ned och skulle sitta för fotografen. Hon såg bra ut och Nils tog henne just för hennes vackerleks skull, när han varit änkeman en tid. Rädd var han om henne, som om sitt öga, ty han var kär i henne ännu, gubbakräket, eftersom de inte varit gifta stort mer än tre månader.

Nå, när nu den unga moran slutligen satt sig framför fotografen och visste, att det gällde hålla sig stilla, blef hon röd och darrade, så det ville sig inte alls med aftagandet.

Då sa' fotografen till Pila-Jödden, som gick där inne och hoverade sig i atelieren och verkade störande:

— Gack fram till henne, du som är bekant med henne och förklara, att dä' inte är farligt och att ho' ska' se glad och nyter ut!

— Gärna dä'! svarade Jödde och gick fram till moran, tog henne om lifvet, lutade sig intill henne och sa':

— Titta på mej och se ut som en fästmö!

Hon kunde inte annat än glo på Jödde och dra' på munnen. Men i detsamma ögonblicket passade fotografen, den syndaren, på att ta' dem bägge två utan att de visste det.

* * *

Ett par söndagar efteråt stodo vi som vanligt före gudstjänsten och trängdes och glodde framför fotografens skyltlåda. När vi så' stodo och gapade som allra bäst, började Nils Månsson, hvilken befann sig midt inne i högen, att svärja och regera som en tosing.

— Hva' står på? Har du fått klöfsjukan? sporde vi.

— Klöfsjuka'! Ja' har fått det som värre är! Sir I inte, att ja' fått Pila-Jödden bredvid hustru min? väsnades han.

— Pila-Jödden? Ä' dä' inte Luther? mente vi.

— Jo, dä' ä' just en grann Luther, dä' är ju Pila-Jödden lifs lefvandes! skränade Nisse och satte i väg åt handlarns till. Väl var det, att inte denne var hemma, ty då hade gubben nog gjort sig olycklig på'n i sitt ursinne och svartsjuka. I stället kom han dragandes med Pila-Jöddens käring.

— Är dä' inte eran man, som står där och håller om lifvet på hustru min? vrålade Nisse, när de hunnit ner till skyltlådan.

— Jo, visst är det han! Och si så ho' myser åt honom, det lättfärdiga stöcket! rasade »Pila-Jöddan», som vi kalla henne i hvardagslag.

— Ja, si så ta' mej den fule gör hon inte dä'! inföll Nisse med gråten i halsen och så förtviflad, att han inte visste till sig.

— Jaha nog kan dä' va' trefligt må' en ung och grann hustru, men det har allt sina vedermödor också! mente vi och kunde inte tycka annat än tillställningen var både ynklig och löjlig.

»Pila-Jöddan» var inte just nådig att skåda, där hon stod med gnistrande ögon framför skylten.

— Handlarn och Nisses hustru få nog ingen treflig sabbat i dag, och det är då rätt åt dem, enär de inte hålla sig bättre! hviskade fruntimren sinsemellan.

Därvidlag spådde de nog sant, ty så fort pastorn kom ur kyrkan efter gudstjänsten, fick handlarfrun fatt honom och hade

FOTOGRAFI
ATELIER

honom först ner till att syna kortet och sedan in att skrifta Pila-Jödden i två timmars tid. Och han hade knappt slutat denna sin straff- och botpredikan förrän Nisses dräng kom körandes för att hämta honom ner till Fällebo i och för samma arbete med moran där.

Det blef ett fasligt rumor i socknen och ett prat utan all ände. Först när det gick så långt, att Jödde och mor Nisse kommo in för kyrkorådet, reddes härfvan ut, och skulden vräktes på fotografen, såsom rättvist var. Men denne, som inte ville stå ensam och skämmas, talade då om Pila-Jöddens manöver med Luthers porträtt, och därigenom blef handlarn den egentliga syndabocken.

Nu är fotografen och han, gualof, de värsta ovänner i världen.

Ett valknep.

Det är obeskrifligt hvad de stora och de mäktiga här i världen kunna drifva igenom saker och ting, och hur djupt de kunna grunna, när det gäller att befrämja sina egna intressen, fördelar och penningpungar.

Anagga mej, har det inte till och med hörts och sports, att kungar och ministrar äro i stånd att drifva igenom anslag till nya »gevädер och skepp med pansar på», precis tvärt emot hela folkets önskan, och fastän kungen och folket och ministrarne och hela världen vetat, att det icke fanns pengar te't.

— Nå, hur bära de sig då åt? frågar ni. Muta de riksdagsmännen med champagne och vasatrissor och silfverkäppar?

— Nä' gubevars!

Men de sprida i stället ut ett litet rykte om att det är liksom lite oroligt i världen samt lura mig och andra att skrifva i bladen under rubrik: »Krigets åska börjar mullra på afstånd, och svarta ovädersmoln skocka sig vid horisonten». Och då blir det bums nya gevädер och skepp med pansar på.

Förbanska mej tror jag inte, att tyske kejsaren själf vånglade ihop hela »krisen i Orienten» bara för att skrämma sig till en rejälare flotta. Fastän det härvidlag kom lite' andra och djädrigare saker med i spelet än han beräknat.

Ja, de store och mäktige i världen, de kunna göra hvad de vilja och uträtta för oss småfolk alldeles otänkbara saker; det är då visst och sant. Och jag vill nu bevisa detta genom att tala om, hvad nämndemannen Johannes Gummesson i Espåsa socken fann på' och hur djupt och illfundigt och storgubbavuret han gick till väga för att freda sig för en liten förlust.

* * *

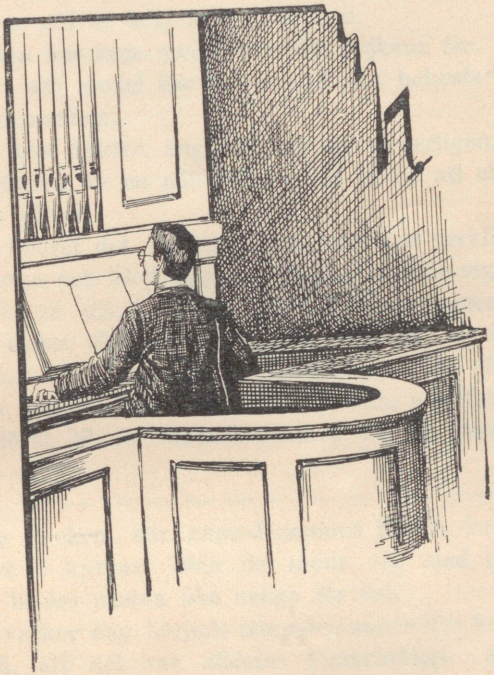

Johannes Gummesson hade i en utaf de norra socknarna i häradet en systerson, som var den styfvaste pojke på bälgaspel i hela världen och den värste illvrålaren i kristenheten till att sjunga.

En gång när nämndemannen var däroppe på gille och knäckt och mosig och knölkvist, som man säger, fick han höra pojken sjunga och spela och blef därvid så gripen af tonernas makt, att han svor och betygade, att pojken ovillkorligen skulle bli »uljenist».

— Han har gåfvor te't! förklarade han.

— Men han har inga medel te't! lät pojkens far.

— Pengar och medel har ja', och ja' ska' bekosta lärdomen, lofvade nämndemannen.

När han blef nykter, ångrade han sig visserligen, men det stod inte att ändra, ty en nämndeman får ju lof att stå vid sina ord, det är ju gifvet.

Men han bedref det så, att pojken, när han verkligen »gått igenom studierna och blett uljanist», fick gifva ifrån sig en revers till morbro' sin på allt det denne lagt ut för lärdomen.

När det sedan blef fråga om plats, ville det sig likväl inte för ynglingen. Han sökte och sökte och profvade öfver halfva världen, men det slog alltid bom för honom, och det såg hundingen så mörkt ut för nämndemannen att få ränta på sina pengar.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

I Espåsa socken, där nämndemannen bodde, hade de inte nå't orgelverk i kyrkan, utan de redde sig med en gammal klockare och blefvo nästan lika saliga för det.

Men en vacker dag började nämndemannen ifra för ett orgelverk, ifra så, att det var alldeles förskräckligt. Han väckte motion om'et och talade för'et på kyrkostämman och skref ut en insamlingslista samt tecknade själf fem kronor för det höga ändamålet. Och efter han var en i allo välaktader och redlig man och en storgubbe i socknen, så dref han besittingen igenom saken, så att orgelverket efter mycket bråk och krångel blef inköpt och uppsatt i kyrkan.

Den gamle klockarn, som i 40 års tid stått där och ansträngt sin galepenne, fick en liten pension; och så skulle där,

gubevars, sättas till orgelnist, ty det begrepo de, att när de fått orgel, behöfde de allt en orgelnist också. Dummare va' de inte.

Då gick nämndemannen i löndom till sin släkting och sa' till honom.

— Nu ska' du söka tjänsta och hålla hemligt, att vi ä' släkt, för eftersom ja' styrt till med orgelen, som i alla fall blir en tunga och ett onus för sockna, så ä' di förbannade på mej. Och få di veta, att vi ä' släkt, så vilja de kanske gina mej vid tillsättninga.

— Jaha! lät släktingen, som va' orgelnist.

— Också ska' du vid profvet inte spela några privilejer eller prejulamenter eller hva' dä' heter hvarken före eller efter psalma, utan när dä' börjar, ska' du dråsa in på henne tvärt mä' dä' samma du sätter dej te' verket, och när psalmen ä' slut, så ska' dä' va' slut med spelannet också!

Detta tyckte orgelnisten förstås inte om, utan gjorde flerfaldiga invändningar emot'et.

Men nämndemannen sa':

— Ly' du bara mitt rå', så får du tjänsta, för ja' vet hur en ska' bekröka sig, och så ska' ja' mä' mitt inflytanne hjälpa däj!

— Ja' får väl dä' då! suckade orgelnisten.

Det blef bara två, som profvade, och släktingen var den förste. Han gjorde som nämndemannen sagt, samt barkade in på psalmerna i ett huj, utan för- eller efterspel.

När sedan den andre kom för att aflägga sitt prof, gick nämndemannen till honom på kyrkobacken och tog honom litet afsides samt talade om, hur den förste spelat. Han rådde nu denne att »spela lite' grannt bå' före och efter verserna, ty sockenboarna tyckte att det vore så ljufveligt och upplyftande att höra lite orgelverksmosik», lät han.

Den andre gjorde så och knäckte till med så långa preludier, att det var rent omänskligt.

Fram i veckan höllo de röstägande byastämma och beslöto sig för att de skulle ta' den siste, eftersom han spelade så drillande fint.

Men nämndemannen satt tyst och yttrade inte ett ord.

— Ska' inte I uttröcka eran åskådning i saka! mente de andra slutligen till honom.

— Rösta ni, som ni vell, jag vell inte lägga mäj i'et eller öfva nå't tröck på er! Men så möcke vell ja säja, att ja' tvår mina hänner, ifall ni tar den siste. För blir här biskopainvantering, så blir församlinga ålagd att skicka honom åt en ny skole, och det kommer att kosta oss fläsk, och ja' tänker, att orglamosiken är oss dyr nog ändå.

— Åt ny skole? Va' han inte utlärder då?

— Nä', så få förbanska mej han var god för att spela som en riktig uljenist! förklarade nämndemannen.

— Hva' i hunsingen säger ni? Och vi som töckte, att han spelade så gudommeligt!

Nämndemannen log ett medlidsamt löje:

— Så möcke har jag då varit ute i värа, så jag förstår att han inte var rejäl i spelninga. Hörde ni inte hur han for bå' till och ifrå' än te' höger och än te' vänster på taplaturen och letade och trefvade och sökte hit och dit, innan han var människa att hitta den rätta melandien, och när han då ändtligen efter sju sorger och åtta bekömmer fått håll på psalmtonen och kom te' slut, så fick han hålla på en farlig ti', innan han dugde te' å' stanna verket och få dä' te' att tiga. Tvy sjuttan! Nä, tacka vell ja' då den förste. Så fort han la näfvarna på urgelen så lät dä' som en psalm ska' låta, och när dä' va' slut, så va' dä' slut. Men gör ni som ni vell! Ja' vet nok, hur ja' röstar! slöt nämndemannen.

De andra refvo sig i hufvudena och började grunna.

— Jaha, nämndemannen har, min själ, rätt när en tänker på saka, och ett helseke skulle dä' bli om vi togo en, som vi finge hålla i ny lära. Det var då skam så löckeligt, att vi hade den här öfverläggninga! — Ja, en trefvare var han på urgelen, den siste, dä' få vi lof erkänna! sa' det andra folket.

När så valdagen kom, fick nämndemannens släkting minsann hvarcviga röst, och se'n dröjde det heller inte så värst länge, förrän den förre fick ränta på sina pengar.

* * *

Jojo, de store och de mäktige de kunna lura ut sakerna, så att de själfva förtjäna på'et. Men vi ska' inte va' afundsjuka och missunnsamma på dom för det. Ty det finns en värld efter denna, och där töra de kanske få svida och ha' hett om öronen för alla sina djäklastrecks skull.

I en samling fristående och kompletta arbeten utgifves ett urval af

Thure Sällbergs
Humoristiska skizzer

från den småländska landsbygden.

Hvarje del kostar 25 öre.

Närmast utgifvas:

HVARDAGSSLIT och HÖGTIDSGILLEN.

BONNAKNEP och RALLAREDÅD.

GYCKLEJÖSSAR och ANDRA FRAMSTÅENDE SYNDARE.

FRIERI och GIFTERMÅL, HATFULLHET, HÄMND och SLAGSMÅL.

ILLDÅD och KÄRLEKSAFFÄRER.

PÅ HERRGÅRDSVÄGAR och SKOGSSTIGAR.

KARLAORD och KÄRINGSNACK.

JORDBÄFNING I SPINKAMÅLEN.

I SNUFVEBO och SKRYMTEBO.

POJKAENFALD och KVINNOLIST.

I BYGDERNA.

BLAND TROGNA GRANNAR.